

TOKIKOM

2020ko urria | 207. zenbakia

aike! txorierril

June Fernandez, kazetaria

Feminismoa ardatz

BERTAKO PRODUKTUEN MERKATUA

07.11.2020

**NEKAZAMUDIO
WEB ORRIALDEAREN
AURKEZPENA**

WWW.NEKAZAMUDIO.EUS

KULTURA ETXEKO PATIOAN

**KOBIDATUAK:
URBASAKO ARTZAINA
GATIKAKO ETXEBARRIA FRUTAGAZ**

Antolatzailea / Organiza

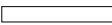

Laguntzailea / Colaborador

ZAMUDIOKO
LUR LANGILEEN
ETXEA

Laguntzailea / Colaborador

- **4 Eretxiak**
- **5 Laburrak eta albisteak**
- **11 Itxialdia**
- **12 Euskaraldia: aringuneak**
- **14 Gaztea eta... Amets Ibarra, aktorea**
- **16 Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatea**
- **18 Lan-gatazka: GTS eta Matriceria Deusto**
- **20 Jone Fernandez, kazetaria**
- **26 Telelanaren legea, zehaztugabetasunez betea**
- **28 Umeak, eskolara**
- **30 Eskola-kirola**
- **32 Krisi-garaiak**
- **34 Teknologia... VPNak**
- **35 Aikorrizketa... Euskararen arima**
- **36 Sukaldaritza**
- **37 Denborapasa**
- **38 Agenda**

26 Telelanaren legea, zehaztugabetasunez betea

28 Umeak, eskolara

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

diruz lagundutako aldizkaria

Argitaratzailea: TOTOAN, Txorierriko Euskara Elkarteen Federazioa (Lagatzu, Zorritzetan, Arrekikili, Tximintx komunitatea eta Altzora)
Tel.: 94 452 34 47 / 688 86 41 35
aikortxori@aikor.com /
www.aikor.eus

Zuzendaria: Xabier Goienetxe

Erredakzio burua: Itxaso Marina

Erredakzio taldea: Maite Lekerika, Gaizka Eguzkitza, Juan Luis Goikoetxea

Kolaboratzaileak: Igor Elordui, Begoña Vicario, Itsasne Zubiri, Xabier Diaz, Arrate Gaztelu eta Ana Galar

Zuzentzaileak: Joseba Butroe, Iñaki Astorkiza eta Jagoba Zallo

Publizitatea: Estitxu Perez (688 782 642)

Banaketa: Egunon

Maketatzailea: Gaizka Eguzkitza

Inprimategia: Gertu

Ale kopurua: 8.000

Lege gordailua: BI 137-02 ISSN 1578-9322

Aikor! aldizkariak ez dau bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen edota eretxien erantzukizunik

Atera dezagun euskara konfinamendutik

Zauri asko eragin ditu pandemiak; eta ari da oraindikokarren eragiten. Zaurien artean latzenak, duda barik, zendutako senitarteek eta lagunek eragin dizkigute, eta gaixotu direnen gaineko kezka hilduratuak; baita ERTEek, kanporatzeek eta abarrek ere.

Baina badira bestelako zauri batzuk. Euskara da eriondo, kasu baterako. Konfinamendu-sasoian ume askok galdu egin zuten euskararekin izan zuten lotura bakarra (alegia, eskolako). Baita hemen, gure artean, ere; baita euren burua euskalduntzat duten hainbat etxetan ere. Eta egingo nuke konfinamenduaren ostean lehen baino euskara gutxiago entzuten dela gure plaza eta kaleetan, eta lehen euskaraz aritzen ziren ume-talde batzuk erdaraz aritzen direla orain olgetan. Kar-gu hartzen hasita, eskolan eta lagunekin euskaraz egiterik ez eta zenbat etxetan egin zuten gurasoek ahalegina umeekin, gutxi-asko, euskaraz berba egiteko? Edo

ahalegina euskaraz irakur zezaten? Edo telebista euskaraz ikus zezaten? Baina badaude ardura handiagokoak.

Etxealdiko hiruhilabeteko hartan gure gobernuko ordezkariak eurek euskara desagerrarazi zuten sarri agerraldietatik, txostenetatik.... Lehendakariak berak, Lazkao Txikiren esaldi hura gomutan ("Martxa honetan aurki erdaraz hitz egingo dugu, euskaraz ari garelakoan"), euskara ulergaitzan txiokatzen zuen zenbaitetan (esker-rak politikari emana den eta ez euskararen irakaskuntzari). Edo *Teleberria*, hortaz gaztelania, aukeratzen zuen jendaurrean zuzenean agertzeko, euskarazko *Gaur Egunen* kalterako.

Tira. Hori guztia gutxi ez, eta (ohiko) Durangoko Azoka barik, Ibilaldia barik, Korrika barik... geratu gara bolada baterako. Badakit gehiegikeria dela, agian, baina: kalean aditzen ez zen sasoian etxean gorde genuen euskara; kalea apurka-apurka hartzen baina etxetik irteten joan da az-

IGOR ELORDUI

Euskara irakaslea eta kazetaria

ken hamarkadetan... eta nahikoa izan da hiruhilabeteko etxealdia etxea eta kalea, biak, galtzeko. Artean euskarak konfinatuta segitzen du. Metafora ona dakarkigu Euskaraldiak: txapa paparrean baina ahoa estalita.

Bada euskara bere konfinamendutik ateratzeko garaia. Euskaraldian, eta Euskaralditik harago. Zelan? Lazkao Txikiren beste bat: Hauxe galdetu omen zioten behin: "Hi, Joxe Migel, zer egin behar diagu euskararen alde?". Eta berak erantzun: "Zer egingo diagu, ba? Hitz egin, motel, hitz egin!".

Lerro hauek idazten nenbilela jakin nuen aurreko egunean Quino handia hil zela. Filosofo umoretsua zen, eta, artista on guztiek bezala, ezinbestekoa zuen munduko egoeraz hausnartzea eta hausnartutakoa *Mafalda* komiki-bandan marraztea. Horietako batean, Manolito maistrari esan dio ez duela ulertzen, eta maistrak noiztik ez duen ulertzen galdetu dionean, erantzuna harrika bota dio: mar-txotik. Komiki-banda hori meme bihurtu da egunotan, COVID-19a dela-eta auke-ran baitatorkigu, baina niri beste zerbait ekarri dit gogora eta hurrengo lerrotan labor kontatuko dut.

Manolito nahiko ume artaburua da eta familiaren janari-dendan lan egitea du amets, jakin badakielako janaria beti izango dela jendeak erosi beharreko zer-bait. Horregatik, aitaren janari-dendan inportantea sentitzen da, eta arratsaldeak han ematen ditu, arkatx txikia eta sendoa erabilita, bezeroei kontuak ateratzen. Manolito ez daki, aldiz, laster bere mundua erabat aldatuko dela eta familiak ere ezin

Ahaztuak

BEGO VICARIO

Irakaslea

izango diola babesik eman. Ordena-gailua eta Excel moduko programak erabiltzen ikasi beharko du, eta eskae-rak Internetez egin. Ortografian dituen hutsuneak nabariak izango dira, baita geografian eta estatistikan dituenak ere. Nire ustez, Manolito irakasle-laguntzai-lea beharko luke eskolan, Hezkuntza Sailak horretarako dirurik ez dagoela esan duen arren. Horrela, agian, ez li-tuzke hilak ikasgelan esaten dena ulertu gabe jesarrita eman beharko; agian, ez luke mailarik errepikatu beharko; eta, agian, eskolan ere inportantea sentitu liteke.

Kantu-ikastaroa Lezaman

Zorritzetan Lezamako euskara elkarteak euskal kantu-ikastaroa antolatu du azarorako. Irakaslea Itsaso Arrieta izango da eta saioak azaroaren 6an, 13an eta 20an emango ditu, 19:00etatik 20:15era, Uribarri Topalekuan. Euskara elkar-tearen bazkidek bost euro ordainduko dute; eta gainerakoek, 10 euro. Izena ematea 663 973 621 telefono-zenbakira whatsapp bidalita egin daiteke, edo zorritzetan@gmail.com helbide elektronikora idatzita. Zorritzetan elkarteak 15. aldiz antolatu du ikastaroa.

Zapata Gorriakek ekintzak antolatu ditu azarorako

Azaroaren 25a Emakumeen Kontrako Indarkeriaren Aurkako Eguna da, eta Zapata Gorriak Zamudioko elkarte feministak zenbait ekintza antolatu ditu egunaren harira. Elkar-teak ekintzetan parte hartzeko deia egin die herritar guztiei. Aitziber Bañuelos Ganuzak, Eraikiz kolektiboko kideak, "Hel nazazu eskutik" ikastaro-hitzaldia emango du azaroaren 5ean eta 19an, 19:00etan Zamudiotorren. Ekitaldia indarkeria matxistari buruzkoa izango da. Bestalde, Zamudioko berdintasun-batzordearekin batera antolatuta, Pamela Palencianok "No solo duelen los golpes" bazarriketa egingo du azaroaren 6an, 19:00etan, kiroldegian. Gainera, egun horretan indarkeria matxista gaitzesten duen bideoa ere plazaratuko da; bideoan hainbat zamudioztarrek hartu dute parte. Azkenean, azaroaren 25ean, Zapata Gorriak elkarteak protesta egingo du feminizidioen bitritaren aurrean.

Banda zabal ultrabizkorra landaguneetara ere ailegatuko da

Bizkaiko Foru Aldundiak jakinarazi duenez, 10 milioi euroko inbertsioa egingo dute 2023an Interneterako sarbide ultrabizkorra lurraldeko udalerri, eremu periferiko eta nekazaritzako inguru guztietara ailegatu daitezen. Ekimena Bizkaia Aurrera planaren barruan dago eta landaguneetako eta kanpoaldeetako 7.600 etxebizitza baino gehiagotara eramango du Internet; Txorierrikoak, tartean. Gutxienez 300 mega simetrikoko abiadurako Interneterako konexioak izango dira eta populazio handiko eremuetako merkatu-baldintza berberak izango dituzte.

Unai Errementeria ahaldun nagusiaren hitzetan, oso egitasmo garrantzitsua da Foru Aldundirako, "Bizkaiko pertsonen arteko eta udalerrien arteko berdintasuna are gehiago sendotzea ekarriko duelako". Horri lotuta, digitalizazioa bultzatzeko inportantzia azpimarratu du, "Internet pertsonen, enpresen, autonomoen eta enpresa txiki eta ertainen aliatu handia delako, baita hezkuntza eta bizi-kalitate hobek lortzeko bidea ere". Proiektua Next Generation Europako funtsetara aurkeztuko dute.

Banda zabala lurralde osora hedatzeko, lehiaketa publikoaren bidez, Bizkaiko Foru Aldundiak dirulaguntza baterako deialdia egin du. Hamar milioi euroko dirulaguntza izango da eta azpiegitura digitala zabaltzeko gastuaren % 90 ordaintzeko erabiliko da. Imanol Pradales Azpiegiturarako eta Lurralde Garapenerako diputatuak adierazi duen moduan, operadoreek baldintza batzuk bete beharko dituzte dirulaguntza eskuratzeko, hala nola gutxienez 300 mega simetrikoko sarbidea eskaintzea biztanle askoko eremuetako merkatu-eskaintzen antzeko baldintza ekonomikoetan, alta-eskaerei gehienez 10 eguneko epean erantzutea eta matxuren % 95 24 ordu baino gutxiagoan konpontzea.

Banda zabala 2023ko ekaina baino lehen zabaldu beharko da 7.620 ataritarara. Dirulaguntza esleitutakoan, 2020ko amaieran edo 2021eko hasieran ekingo zaie lanei eta, lanek aurrera egin ahala, abiadura handiko sarbidea pixkanaka iritsiko da atari horietara.

EGUNEKO MENUA
lehenengo platera
bigarren platera
postrea
ogia
edaria

9€

T: 94 454 55 55

Bestorrene 5, Behea
48160 DERIO

Familia osorako
kalitatezko arreta,
zure esku

ZORITZU BERRIAK
Logopedia
Podologia
Kiroprasiak

clinica dental
ZAINDUZ
hortz klinika

Txoniem atotidea, 9 - Loria | Arteaga eraikina | 48160 DERIO

94 454 91 01 | 657 79 54 45

info@dentizainduz.com | www.dentizainduz.com

**PELUKERIA
ESTETIKA**
LARRABETZU

Anguleri nº 2 Bajo - 48195 LARRABETZU

Tel. 944 558 144

Lekuak atondu dira gripearen aurkako txertaketa egiteko

Gripearen aurkako txertaketa-kanpaina atzo hasi zen, eta Zamudioko Udalak aterpea atondu du osasun-zentroaren ondoan, txertaketa errazteko. Era berean, Derioko Udalak Gazteleku zaharra ipini du anbulatorioaren eskura txertaketa bertan egiteko. Kanpaina dela eta, Osakidetza arrisku-taldeko jendea-ri deituko dio eta txertoa ipintzeko hitzordua emango dio.

Artebe kiroldegia zabalik

Hainbat hobekuntza egin ondoren, atzo Artebe kiroldegia zabaldu zuten Sondikan. Besteak beste, aldagelak erabat berritu dituzte, altzari berriak ipini dira eta sistema elektrikoa, berokuntza eta iragazgaiztea berritu dira. Sondikako Udalak 200.000 euro ipini ditu lanetan.

Lauroetako txokoa berritzen dabilta

Josu Andoni Begoña Loiuko alkateak bere webgunean adierazi duenez, azken urteotan kalte txikiak izan dira udal-txokoan. Horregatik, egungo koiunturaz baliatuta, txokoa berritzea erabaki dute. Halaber, Jubilatuen Etxea ere berritzen dabiltzala jakinarazi du.

Sondikan kontsumitzeko kanpaina

a: Sondikako Udalak

“Erosi eta gozatu Sondikan” lelopean, bertako udalak bonu-kanpaina bat ipiniko du martxan. Kanpainak herritarrek herriko dendetan, tabernetan eta jantokietan kontsumitzera animatzea du helburu. Xabier Zubiaur alkatearen hitzetan, Sondikako merkataria eta ostalaria “haien onena eskaintzen dabilta oso testuinguru korapilatsu batean. Herriko merkataria eta ostalaria oso ahalegin handia egiten dabilta gu segurtasunez eta, beti bezala, maitasunez eta hurbiltasunez hartzeko, konfinamenduak ekarritako zailtasunei zein hartu beharreko osasun-neurriei aurre eginez”.

Kanpainak fase bi izango ditu eta herriko establezimenduetan ipiniko diren kartelen eta biniloen bidez egingo da ikusgai. Halaber, bideo bat egingo da, eta udalak horretan parte hartzeko deia egin die herritarrei. Sondikako Udalak

zuzeneko laguntzak eman dizkie herriko merkatariei eta ostalariei, etxealdiaren eta kontsumo-murrizketen eraginez izandako diru-galerak arintzen laguntzeko; hala ere, Xubiarrek adierazi duenez, laguntza horiek baliagarriak dira bakarrik sektore bien beharrezan zati bat betetzeko. “Izan ere, soilik norbanakoek zein familiak herrian kontsumitzeko konpromisoa hartuta, dendarien eta ostalarien esfortzua ordainduko dugu eta negozioen epe laburreko bideragarritasunari ere lagunduko diogu”.

Bestalde, Sondikako udalbatzak terrazen erabilerari buruzko araudia ere onartu du. Araudi berriari esker, ostalariek estalki egonkorak ipini ahaliko dituzte, eta, gainera, terrazarik ez dutenek mahaia eta aulkiak jarri ahaliko dituzte aparkaleku batzuetan. “Sondikako merkataritza eta ostalaritza aktiboa izatea nahi badugu, haiekin hartu behar dugu konpromisoa, herrian arduraz eta modu jarraian kontsumituz”.

Hortz-klinika IDOIA ZUBIETA
Osasun-zentroa & Hortz-estetika
HORTZ-IMPLANTEAK - ESTETIKA-ORTODONTZIA

Areltza doktorea, 11. - 1. edk.
48011 BILBAO
T: 944 416 322

Urbe Plaza, 1
48170 ZAMUDIO
T: 944 521 370

RPS: 184110

OPTIKA IKUSLAN

Arbolantxa kalea, 5, behea
ZAMUDIO
Tel.: 94 452 28 18

GORBEIA MERTZERIA

Gorbeia kalea, 7
ZAMUDIO
94 655 90 06

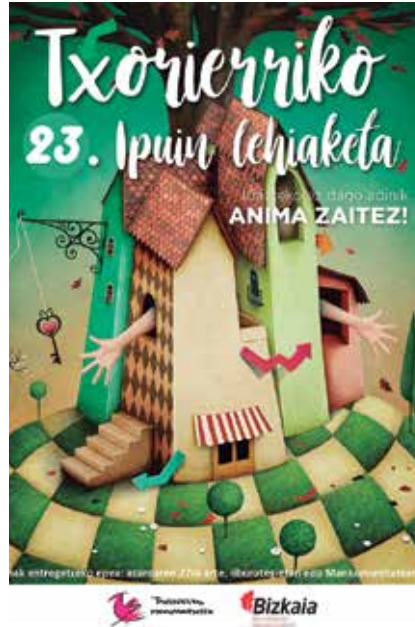
Ipuin-lehiaketa martxan

Txorierriko Mankomunitateak ipuin-lehiaketa antolatu du 23. aldiz. Gaia librea dela, lanak euskaraz idatzi beharko dira eta azaroaren 27ra arte aurkeztu ahalko dira Mankomunitateko Euskara Zerbitzuan edo Txorierriko liburutegietan. Ipuinek aurretik argitaratu barik egon beharko dute eta, besteak beste, imajinarioa, kreatibitatea eta aurkezpena hartuko dira kontuan irabazleak aukeratzeko orduan.

Orotara bost kategorია izango dira: A kategoría, zazpi urtera artekoentzat; B kategoría, zortzi eta bederatzirtekoentzat; C kategoría, 10 eta 11 urtekoentzat; D kategoría, 12 urtetik 15 urtera artekoentzat; eta E kategoría, 16 urtetik gorakoentzat.

Lanak ez dira lau orrialde baino luzeagoak izango eta parte-hartzaile bakoitzak ezingo du lan bat baino gehiago aurkeztu. Lanak gutun-azal handi batean aurkeztuko dira eta kanpoaldean kategoría eta idazlearen udalerria baino ez dira idatziko; barruan, ipuina eta beste gutun-azal txikiago bat sartuko dira. Gutun-azal txikiaren barruan datu hauek idatziko dira: izen-abizenak, helbidea, adina eta telefona.

Kategoría bakoitzeko sari bat egongo da. Horretaz gainera, kategoriako eta herriko accesit bi emango dira. Accesitak Loiuko, Sondikako, Derioko, Zamudioko, Lezamako eta Larrabetzuko saririk gabeko ipuin onenei emango zaizkie. Sariak noiz eta non banatuko diren aldeztu aurretik jakinaraziko da.

Saritutako lan guztiak Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatearen eskuetan geratuko dira eta horrek erreproduzio-eta hedapen-eskubideak izango ditu; gainerako ipuinak 2021eko urtarrilean batu ahalko dira Mankomunitatean bertan. Mankomunitateak irabazleen izen-abizenak bere webgunean argitaratuko ditu, eta, adin txikiaren lege-ordetzari kontrakoa esaten ez badute, adingabeen parte-hartzaileen irudiak jaso eta argitaratu ahalko ditu webgunean, aldizkarietan, karteletan eta gisako euskarrietan.

Zergak izoztuko dira

Herriko familiei, ostalariei eta enpresa txikiei eta ertainei COVID-19ak eragindako ondorio sozialak eta ekonomikoak aritzen laguntzeko, zenbait udalek 2021eko zergak eta tasak bere horretan uzteko erabaki dute. Udal horien artean, Deriokoa, Loiukoa eta Sondikakoa daude. "Aurten ezartzeko, tasak Bizkaiko batez bestekoarekin parekatu ziren 2019an; beraz, ez dugu uste horiek berriro ere igotzea beharrezkoa eta zuhurra denik, are gutxiago ezegonkortasun ekonomiko egoera honetan", adierazi du Xabier Zubiaur Sondikako alkatea. Bestalde, Esther Apraiz Derioko alkatearen esanetan, "Zentzuzko erabakia da, bizi dugun errealitatearekin bat datorrena, eta haren bidez derioztarrek jasaten duten presio fiskala minimizatu nahi dugu". Nolanahi ere, "udalak pertsonei eta haien ongizateri begira ahaleginak egiten jarraituko du, eta horregatik mantentzen dira gizarte-partida guztiak, hala nola, Gizarte Larrialdietarako Laguntzak edo Etxez Etxeko Laguntza Zerbitzua, elkarteentzako eta klubentzako diru-laguntza guztiak, kolektibo kalteberenentzako laguntzak, tupper solidario zerbitzua, elikagaien bankua...". Bestalde, Josu Andoni Begoña Loiuko alkatea adierazi duenez, zergak eta udal-tasak izozteak ez du udal-zerbitzuetan eraginik izango eta jarraituko da talde zaurgarrien beharrezanez erantzuten.

Bertsolari Txapelketa atzeratu da

Bizkaiko Bertsotale Elkartek jakinarazi berri duenez, COVID-19ak eragindako egoera dela eta, Bizkaiko Bertsolari Txapelketa, printzipioz, datorren urtera atzeratzea erabaki dute. "Urte berezia da, eta zaila da aukera-berdintasuna bermatzea egoera honetan. Batetik, saioen ezaugarriak pandemiaren bilakaeraren arabera aldatu egin daitezke eta, bestetik, sailkapen-izaera duenez, saio batean parte hartu ahal ez izateak txapelketa osoa galtzea eragingo luke". Nolanahi ere, Bizkaiko Bertsotale Elkartean ustez, txapelketako saioak egiteko baldintzarik egon ez arren, bestelako saio-mota asko antolatu daitezke guztien osasuna bermatuz. Horri buruzko xehetasunak aurrerago emango dituzte.

Deriocomek poltsa berrerabilgarriak banatuko ditu

“Berdetik ibili, halan erosi” lelopean, eta aurreko urteetako moduan, Deriocom Derioko merkataritzako eta zerbitzuko elkarteak plastiko gutxiago erabiltzeko kanpaina egingo du aurten. “Poltsek gastu handia ekartzen digute ingurumenari zein denda txikioi. Horregatik, kanpaina honen bidez, bezero guztiei denda txikietara poltsa berrerabilgarriekin etortzeko deia egiten diegu”, azaldu dute. Elkarteko saltokiek azaroko erosketekin batera banatuko dituzte poltsa berrerabilgarriak bezeroen artean.

Larrabetzuko hilerria azaroaren 8ra arte egongo da zabalik

Larrabetzuko Udalak jakinarazi duenez, Domu Santu Eguna dela eta, herriko hilerria urriaren 23tik azaroaren 8ra arte egongo da zabalik. Bestalde, gogora ekarri duen moduan, hilerrian nahitaezkoak dira maskara erabiltzea eta segurtasun-distantziari eustea. Urteko gainerako egunetan beharrezkoa da giltza udaletxean eskatzea, hilerria sartu ahal izateko.

Dirulaguntzak, Larrabetzun

Udalak jakinarazi duenez, alkatezaren dekretuaren bidez onartu da herriko dendariei, ostalariei eta autonomoei dirulaguntza ordaintzea. Dirulaguntzak onuradunei COVID-19ak sortutako kalte ekonomikoei aurre egiten laguntzea du helburu. Eskaera 11 establezimenduk aurkeztu dute eta bakoitzak 950 euro jasoko ditu. Larrabetzuko Udalak guztira 10.450 euroko dirulaguntza emango du.

Hiru derioztarrek egindako maskarak, Keniako biztanleei laguntzeko

t: Hakuna Matata

Hakuna Matata Torreviejako gazteen elkarteak da eta haren kideek Keniako biztanleei laguntzeko kanpaina ipini dute abian. Gazteek maskarak jarri dituzte salgai eta salmentei esker batzen den dirua Green String gobernuz kanpoko erakundeari bidaliko diote, Kenian COVID-19aren kontra egiteko duten egitasmoan erabil dezaten. Derioko hiru emakumek –Montse, Lourdes eta Ascen– bat egin dute proiektuarekin eta maskarak egiten dabilta.

Montsek kontatu digunez, Alberto Gallego elkartearen kideak egitasmoan parte hartzeko proposamena egin zion. “Pandemiaren hasieran, herriko boluntarioen taldean ibili ginen osasun-langileentzako materiala josten. Albertok Zamudioko ospitalean egiten du lan eta lankide baten bidez izan zuen gure berri. Maskarak egi-

tea proposatu zidan eta Lourdesekin eta Ascenekin ipini nintzen harremanetan”. Emakumeek denbora librean egiten dituzte maskarak eta dagoeneko 70 josi dituzte. “Helburua 150 maskara egitea da”, esan digu Gallegok. Maskara bakoitzak bost euro balio du eta elkartearen Instagramen bidez –@aj.hakunamatata– edo aihakunamatata@gmail.com helbide elektronikora idatzita lortu daitezke. Gallegok azaldu digunez, maskarak egiteko erabiltzen diren oihalak Bilboko merkataritza senegaldar batzuei erosi dizkiete elkarteak zuen dirua erabilita.

Green String elkarteak egitasmo batzuk ditu Kenian; COVID-19aren aurka egiteko proiektu bat haien artean. Proiektuaren ardatzak dira, besteak beste, desinfektatze-lanak areagotzea, biztanleei maskarak ematea eta baldintzak hobetzea, jendea lanera joan ahal izateko.

ELORRIETA
INSTALACIONES

ETXE- ETA INDUSTRIA-ELEKTRIZITATEA

Uribe kalea, 12 beheko Derio 48160
94 454 03 86
639 57 98 48 - 639 58 25 47

Bizkargi Kafetegia

- Plater konbinatuak
- Ogitartekoak
- Kaxolak

BIZKARGI KAFETEGIA
Euskal Herria Kalea
48160 - Derio (Bizkaia)
94 454 16 55

ASTIKENEMOTOR

www.ASTIKENEMOTOR.com

DERIO - 946 451 781

Korrika 2022ra atzeratu da, koronabirusaren eraginez

Korrikaren 22. edizioa ez da 2021ean antolatuko, 2022an baizik. Arrazoiak, koronabirusa, Asier Amondo Korrikaren arduradunak prentsaurrekoan azaldu duenez. "Erabakia latza da, eta badakigu atzeratzeak kalte egingo diela euskararen aldeko bultzadari eta lasterketaren helburu ekonomikoari", esan du. Egungo egoera sanitarioa ikusita, AEK-k birusaren hedapena "ahalik eta gehien murrizteko" hartu du erabakia, Korrika behar bezala egiteko beharrezkoak baitira "kalea, bizia eta mugimendua".

AEK-k prentsaurrekoa aprobetxatu du, Euskaraldiaren aldeko adierazpena egiteko. "Unea baliatu nahi dugu martxan den 2. Euskaraldian parte har dezagun; belarriprest edo ahobizi izan gaitezen animatu nahi dugu korrikazale oro". Gainera, lanean jarraitzeko asmoa aipatu du, "euskaltegiak hurbiltzen ari zaizkigun milaka lagunek eskolak modurik eragin-garrienean ikas ditzaten".

Herrian kontsumitzeko bonu-kanpaina martxan ipini da Loiu

Josu Andoni Begoña Loiuko alkateak bere webgunean adierazi duenez, ekimenak hiru helburu ditu: herriko dendetan, tabernetan eta jatetxetan kontsumitzea bultzatzea, pandemiak ekarritako kalte ekonomikoak arintzen laguntzeko; loiu-tarrek bonuen deskontuei etekina ateratzea; eta udalerrira dinamizatzea. Orotara 1.000 bonu aterako dira: bonu bakoitzaren truke 20 euro ordaindu beharko da, baina benetako balioa 30 eurokoa izango da, aldea udalak ipiniko baitu.

Loiutarak ez ezik edozein herritako biztanleek ere erosi ahal izango dituzte bonuak, eta pertsona bakoitzak gehienez lau bonu hartu ahal izango ditu. Bonuak

urriaren 22tik azaroaren 30era arte, edo agortzen diren arte, eskuratu ahal izango dira udaletxean (goizez). Horrezaz gainera, udaletxera deitzeko aukera dago, eta bonuak Zabaloetxeko liburutegian edo Larrondoko frontoian hartuko direla esan (arratsalde). Bonuak erosten dituzten lehen 200 pertsonari poltsa bana emango diete sarritzat.

Lerro hauek idatzi orduko, 20 establezimendu inguruk egin dute kanpainarekin bat, eta horien artean janari-denda, ostalaritzako establezimenduak eta etxetresna-denda daude. Saltoki bakoitzean, kanpinaren ikurra ipiniko da ikusgai eta diptikoak ere jarriko dira bezeroen eskura.

Derioko Udalak 24 ke-detektagailu berri jarri ditu adinekoen etxebizitzetan

Kea detektatzeko gailuak herriko 20 etxebizitzatan jarri dira hain zuzen. Udalak bakarrik edo 75 urtetik gorako pertsonekin bizi diren 75 urtetik gorako adinekoei eskaintzen die zerbitzua. Hori 2012an ipini zen martxan eta harrezkero 282 ke-detektagailu instalatu dira 233 etxetan.

“Funtsezko zerbitzua da guretzat, adinekoen ongizatea eta segurtasuna babesten eta hobetzen laguntzen digu eta”, adierazi du Esther Apraiz alkateak. “Haien beharrei adi gaude, eta zerbitzu hau talde zaurgarri baten arrisku-egoerak prebenitzeko inbertsioa da. Zoritarrez, ustekabeko suteak edo istripuak nahiko ohikoak dira etxeetan, eta, horregatik, ke-detektagailuek bizitza salbatu diezaiakete”.

Ke-detektagailua ipintzeaz gainera, etxebizitza bakoitzean dauden arriskuak aztertu dira eta krokis bat egin da, larrialdirik izanez gero, ebakuazioa errazteko. Halaber, adinekoei eskuliburu bana eman zaie eta horretan segurtasuneko oinarritzko ezagutzak jaso dira. Bestalde, etxebizitzak aldizka ikuskatzen dira arriskuak kontrolatzeko. Ke-detektagailuak ere berraztertzen dira, bateriak ordezkatzeko dira, pantaila optikoetako zirrikituak garbitzen dira eta gailuak testatzen dira, ondo funtzionatzeko dutela egiaztatzeko. Doako zerbitzua da eta ke-detektagailuak jartzeko eta mantentzeko gastua udalak hartu du bere gain.

Udal-bulegoak Errebale jauregira eramango dira Larrabetzun

2019-2023 aldirako inbertsio-planean jaso den moduan, Larrabetzuko gobernu-taldeak udaletxea osorik konpontzea

du lehentasuntzat. Azaldu dutenez, COVID-19aren eraginez, egitasmoa urtebete atzeratu egin da. Hala ere, eta 2021a “de-

nontzat urte gogorra izango” den arren, espero dute proiektua martxan jartzea eta eraberritzeko lizitazioa prestatzea. Lanak 2022an hasia aurreikusi dute, eta haien ondorioz udal-bulegoak Errebale jauregira eramango dira.

“Hornitzaileekin harremanetan jartzen hasi gara azpiegitura prestatzeko. Asmoa da, eraikin zaharreko altzariak erabilita, ahalik eta inbertsio txikiena egitea eta datozen 3-4 hileotan zerbitzuak eraikin berrian martxan jartzea”. Esandakoa- ren arabera, 40 urtean udaletxean egin den inbertsio bakarra 2015ean izan zen eta orduan teilatua konpondu zen. “Eraikinak egiturazko arazoak ditu eta ez ditu oinarritzko irisgarritasun-arauak betetzen”. Bestalde, hurrengo asteetan, udal-ordezkariek Errebale jauregiko zerbitzuak erabiltzen dituzten elkarteekin hitz egingo dute euren jarduerekin jarraitzeko aukerak aztertzeko.

Ford Goiri'78 s.l.
Zerbitzu ofiziala

Izarza Pol.
48150 Sondika
Bizkaia

94 453 25 15
94 453 39 31

auzoKide
Finken administratzailea

LORENA GAMBOA AGUIRRE

Txorisolo 4, behea B
48150 SONDIKA

634 410 470
auzokidefincas@gmail.com

yedra floristas

Mikel Zarate, 2 - 48150 Sondika - Bizkaia
Telefona: 94 453 14 57 - yedrainterflora@hotmail.com

Orrialde honetan, Itsasne Zubiri sondikoztarrak konfinamenduak inspiratutako margolan-saila aurkeztuko digu

Naturari naturarena, natura da bidea; izakiari izakiarena, izakia natura da; beldurrari beldurrarena, beldurra boterea da.

ITURRIGANE, 2
SONDIKA

EGUNERO
8:00-22:00

635584941

SARRIKOLA
OGITEGIA

Euskal pastela
Baserriko ogia
Bizkotxoak
Hainbat tarta

Sarrikola, z/g Larrabetzu
Tel.: 94 455 83 37
619 78 58 84

IRATXO
gazategia

tarta pertsonalizatuak
truflak
keñak
pastelak
pastak

Mikel Zurro, 3 - 5. leihoa • Sondika, 48150 • 94 645 09 19

izpilen

PARAFARMACIA • BELAR DENDA

Sabino Arana, 3 leihoa - 48150 SONDIKA (Bizkaia)
946 558 000 - 689 998 843 - izpilen@gmail.com

Euskaraz gehiago eta erosoago

Euskaraldia 2020ko azaroaren 20tik abenduaren 4ra bitartean egingo da bigarren aldiz. Aurtengo edizioaren berritasun nagusia ariguneak dira: euskaraz eroso sentitzeko gu-
neak hain zuzen. Ariguneak erakundeetan, enpresetan eta elkarteetan sortuko dira, eta Txorierriko 130 entitatek egin dute bat ekimenarekin; horren ondorioz, 300 arigune baino gehiago egongo dira gurean.

t/a: Itxaso Marina Ondarroat

Itziar Aldekoa Euskaraldiaren Txorierriko arduradunak azaldu duenez, era guztietako entitateak dira eta haien artean, besteak beste, Parke teknologikoko enpresak, herrietako dendak, autonomoak, udal-erakundeak eta euskara elkarteak eta kultura taldeak daude. "Oso erantzun positiboa jaso dugu. Beldur ginen hasieran, pandemiaren eta krisi-garaian gaudenez, jendeak, beharbada, burua beste leku batean izango zuela pentsatu genuelako, baina entitateetara informazioa ematera hurbildu garenean, ez dugu ezta erantzun txar bat ere jaso".

Ariguneak euskaraz lasai eta eroso mintzatzeko guneak dira. Horrela, bada, parte-hartzaileek badakite ariguneko gainerako partaidek euskaraz dakitela eta, ondorioz, beldur barik arituko dira euskaraz. Bi mota daude: barne-ariguneak eta kanpo-ariguneak. "Barne-ariguneak, adibidez, enpresa bateko ohiko lantaldeak izan daitezke, edo sailak. Kide guztiek euskara ulertu behar dute eta parte-hartzea haien artean adostuko dute. Kanpo-ariguneak, bestalde, entitateen eta herritarren arteko harremanetarako guneak dira: tabernak, dendak, ile-apaindegia... Gune horietan langile bat edo gehiago egongo dira, eta kanpoko pertsona bat edo gehiago".

Entitateek egitasmoan parte hartzearen garrantzia azpimarratu du Aldekoak. "Pertsona batek Euskaraldian bere kabuz aritzea erabakitzen badu, ariketaren arrakasta inguruko lagunen jarreraren araberakoa izango da. Hala ere, bere enpresak edo aisialdi-taldeak egitasmoan parte hartzen badu, talde osoaren bultzada izango du ariketak. Gainera, taldeetan hartutako erabakiek indar handiagoa dute eta partaideek elkar motibatzen dute".

Euskaraldiaren helburua hizkuntza-ohiturak aldatzea da. "Eta horretarako,

Goiko aldean, Lezamako kooperatiba; beheko aldean, Leire Begoña Derioko ile-apaindegia

*“Uste baino jende
gehiagok ulertzen du
euskara, eta lehen hitza
euskaraz eginez gero,
ikusiko dugu jende
askok euskaraz egiteko
gogoa duela”*

bost egunean herriko leku guztietan euskaraz hitz egitea eta euskara entzutea, eta egun horien ostean sortutako hizkuntza-aldaketak ohitura bihurtzea, euskararen erabilera areagotzeko. Esaterako, izan daiteke pertsona batek ez dakiela okindegiko langileak euskaraz dakien ala ez, baina dendan arigunearen ikurra ikusten badu, agian, handik aurrera ogia euskaraz erosiko du. Auzokoekin edo eskolako gurasoekin ditugun hizkuntza-ohiturak ere alda ditzakegu, belarriprest edo ahobizi txapa ikusita, euskaraz dakitela ohartuko garelako”.

Belarriprest eta ahobizi

Arigunetan ikur bat egongo da bertan euskaraz lasai eta eroso egin daitekeela jakinarazteko. Halaber, Txorierriko Euskaraldiaren gizarte-sareetan ariguneak zeintzuk diren kontsultatu ahalko da eta mapak eskegiko dira. Euskaraldiaren aplikazioa jaitsita ere Euskal Herriko ariguneeen mapa eskuratu ahalko da.

“Aurtengo berrikuntza ariguneak diren arren, ariketaren funtsa *belarriprest* eta *ahobizi* rolak dira. Beraz, euskara ulertzen edo euskaraz dakiten herritar guztiak animatu nahi ditugu Euskaraldian parte hartzera. Uste baino jende gehiagok ulertzen du euskara, eta lehen hitza euskaraz egiten badugu, ikusiko dugu jende askok euskaraz egiteko gogoa duela. Oso maila alturik ez duten lagunei ere esango nieke beldurra kentzeko, hizkuntza baten helburua komunikatzea baita, eta ez txukun-txukun egitea. Gainera, zenbat eta gehiago euskaraz hitz egin, orduan eta erraztasun handiagoa izango dute”. Izena ematea Euskaraldiaren aplikazioan egin daiteke, www.euskaraldia.eus webgunean edo herrietan ipiniko diren mahaletan (datak gizarte-sareen bidez jakinaraziko dira).

Izpilen, Sondikako parafarmazia eta belar-denda

Lezamako Kooperatiba, Leire Begoña Derioko ile-apaindegia eta Izpilen Sondikako parafarmazia eta belar-denda Txorierriko arigune batzuetako dira. Leire Begoña euskaldun zaharra da eta, azaldu digun moduan, bezero euskaldunekin beti egiten du euskaraz. “Euskara ikasten dabiltzanak ere batzuetan animatzen dira nirekin euskaraz apur bat egitera”. Bere ustez, ariguneak sortzea ekimen garrantzitsua da, hizkuntzari indar handiagoa ematen diolako. “Izan ere, batzuetan jendeak ez du norekin euskaraz egin edota ez daki zein lekutan egin dezakeen euskaraz, eta, hortaz, ez da lehen hitza euskaraz esatera ausartzen”. Horri lotuta, pentsatzen du ekimena lagungarria izan daitekeela beraren eta bezero batzuen arteko hizkuntza-ohiturak aldatzeko, “lehenengo mailetan dabiltzanak batzuetan euskaraz egitera ausartzen ez dira eta”. Derioko ile-apaindegian euskara lasai eta eroso praktikatzeko lekua topatuko dute.

Arantza Zarate Lezamako Kooperatibaren arduradunaren hitzetan, Euskaraldiak eta ariguneek onura ekarriko digute herritarroei zein herriei. “Ni eus-

Ariguneak

kaldun zaharra naiz eta bezero gehienak euskaldunak dira; beraz, euskara hizkuntza nagusia da kooperatiban. Lehen hitza beti egiten dut euskaraz, eta, gero, ez dakienarekin erdaraz jarraitzen dut. Uste dut ekimen garrantzitsua dela eta, beharbada, euskaraz egiten ausartzen ez direnak edo maila alturik ez dutenak animatu ditzake euskaraz gehiago egitera”. Berak ere espero du ariketa baliagarria izatea bezero batzuekin duen hizkuntza-ohiturak aldatzeko.

“Niri iritziz, saltoki moduan, oso garrantzitsua da lehen hitza euskaraz egiteko konpromisoa hartzea, bezeroari euskaraz egitea errazten diogulako” gehitu du Leire Aburto Izpilen dendako jabeak. Euskaldun zaharra da eta lehen hitza beti euskaraz esaten dio bezeroari, telefonoz nahiz aurrez aurre. “Euskara bultzatzeko edozein ekimen oso garrantzitsutzat jotzen dut eta, denda arigunea dela jakinda, espero dut euskaraz egiteko zailtasunak dituztenak ere nirekin euskaraz egitera animatzea”.

t: Itxaso Marina / a: A.I.

Antzerkian bost urte besterik ez zenuela hasi zinen.

Antzeztea beti izan dut gustuko. Sondikako eskolan hasi nintzen, eguerdiko eskolaz kanpoko ekintzetan; beranduago, Sondikan antzerki-taldea sortu zen eta bertan ere ibili nintzen. Derioko institutuan Batxilergo Zientifikoa ikasi ondoren, Arte Ederretako lehen maila egin nuen eta ikasturte horretan Barakaldoko antzerki eskolan ere egon nintzen. Arte Ederretan nengoela konturatu nintzen nire lekua antzerki-munduan zegoela.

Zergatik?

Antzeztea zoriontsuen egiten naue-na delako. Eskolan edo agertokian nagoenean beste mundu batean sartzen naiz eta berdin didate kanpoko arazoek: zoriontsua naiz. Egun hobeak edo txarragoak egon daitezke, baina antzerkia beti izan dut babesleku.

Dantzerti Euskadiko Arte Dramatikoa eta Dantza Goi Mailako Eskolaren ikaslea zara gaur egun. Zer moduz bertan?

Proba batzuk egin behar izan nituen eskolara sartzeko. Lau maila dira eta egun hirugarrenean nago. Lehen mailan mundu berri bat deskubritu nuen, bertako eskola-saio gehienak bestelakoak baitira; esaterako, ez gara mahai batean esertzen irakasleari entzuteko eta eskola batzuk oinutsik jasotzen ditugu. Gainera, oso ikasle gutxi garenez, guztiok ezagutzen dugu elkar. Lehen mailan, hortaz, mundu berri hori eta errutinak barneratu behar dira, asko ikasi, eta bigarren mailan, ordea, badakizu non zauden eta nola jokatu behar duzun. Nik oso ondo pasatzen dut eta pila bat gustatzen zait eskolara joatea, nahiz eta batzuetan estresagarria izan, ordu asko eta lan handia egin behar dira eta.

Zer ikasten duzue?

Antzezpena, dantza, kantatzea, dramaturgia, ekoizpene... Gauza asko dira eta jakin behar da dena ondo eramaten; ni horretan nabil, erraz larrituz gainera, oso urduri ipintzen bainaiz. Baina pentsatu behar dut batzuetan ezingo naizela denera heldu eta inoiz zerbait egin gabe utzi beharko dudala... Dena dela, egiten nabilena asko gustatzen zaidanez, ez zait hain gogorra egiten.

Nolakoa da egun bat eskolan?

Eskola-saio teorikoak zein praktikoak

“Antzeztea da zoriontsuen egiten nauena”

AMETS IBARRA AURREKOETXEA | aktorea

Marie De Jongh konpainiarekin batera, Asuako gaztea Euskal Herriko zein Estatuko agertokietara eramaten dabil *Ikimilikiliklik* antzezlan. Antzezten umea zela hasi zen eta zaletasuna ogibide bihurtzeko du amets; horretarako, gogor eta gogoz dabil taula gainean.

ditugu, eta eskola 8:15ean-edo hasten den arren, ni 8:00etarako nago bertan, beroketak egiten. COVID-19aren eraginez, egoera berezia dugu aurtengo ikasturtean, baina normalean arratsaldean ere baditugu eskola-saioak –nik aurten astean bitan ditut–, eta aurreko ikasturteetan, beharrezkoa bazen, gaueko 9ak edo 10ak arte gelditu ahal ginen entseatzen.

Aurten praktikak egiten zabilta Kabia antzerki-taldean.

Eta iaz Pabellon 6 taldean izan nintzen. Praktikak oso baliagarriak dira antzerki-talde profesional baten funtzionamendua hurbiletik ezagutzeko; jende asko ere eza-

gutzen duzu, aktoreei laguntzen diezu... Iaz, adibidez, Pabellon 6 taldearen estreinaldi batean izan nintzen Arriaga antzokian, eta antzokia barrutik ezagutzea eta agertokian izatea itzela izan zen.

“Egun hobeak edo txarragoak egon daitezke, baina antzerkia beti izan dut babesleku”

Praktikez gainera, Marie De Jongh antzerki-taldearen *Ikimilikiliklik* antzezlanean zabilta aktore. Nola etorri zaizu aukera?

Pabellon 6 taldean nirekin praktketan ibilitako lagun bat Marie De Jongh antzerki-taldean hasi zen lanean, eta abenduan esan zidan konpainia nire ezaugarrietako aktore baten bila zebilela eta ea animatuko nintzen izena ematera; baietz erantzun nion. Ondoren, urtarrilean, Jokin Oregi antzerki-taldearen zuzendariak deitu zidan. Azaldu zidan, *Ikimilikiliklik* antzezlanean adin gutxiko neska bik hartzen zuten parte, baina Estatuko bira egiteko, nahiago zuten adin nagusiko aktore bat kontratatu. Pabellon 6 konpainian galdetu zuela esan zidan, eta nire izena eman ziotela. Castinga egin nuen eta hartu ninduten. Antzezlanaren pertsonaia nagusia naiz gatzetan. Obra nagusitzearen eta bakardadearen beldurrari buruzkoa da.

Zelan joan da Estatuko bira?

Nik FETEN jaialdian, Gijonen, antzeztu nuen lehen aldiz eta bertan espazio eszenikorik onenari saria eman ziguten. Lehen aldia zen jaialdi handi batean parte hartu nuena eta ikaragarria izan zen. Ondoren, udan, GREC Bartzelonako festibalean izan ginen, Mercat De Les Flors antzokian, eta flipatu egin nuen: kamerinoak oso handiak ziren eta dutxa eta guzti zuten...

Oso agertoki garrantzitsuak dira biak; zelan esperientzia?

Feten jaialdian pentsatu nuen: "Zelan sartu naiz ni honetan?". Oso urduri nengoen, baina gero pentsatu nuen jolasa dela eta agertokira ondo pasatzera aterako naizela, eta istorio bat kontatzera. Lasai nagoenean gauzak ondo ateratzen dira eta disfrutatzen dut.

Antzerki-denboraldia irailean hasi zen. Zer duzu esku artean?

Saio batzuk egin ditugu, eta orain gaztelaniazko bertsioa ez ezik euskarazkoa ere antzezten dut. Urte amaierara arte, emanaldia dugu asteburu guztietan,

eta batzuetan astean zehar ere bai. Egia esan, COVID-19ak sortutako egoera dela eta, agertokiaren gaineko sentsazioa oso arraroa da: antzerkia aktoreen eta publikoaren gaineko hartu-emana da, baina ikusleei aurpegi osoa ikusten ez diegunez, ez dakigu helarazi nahi dieguna hartzen dabilta, barrezka ari diren edo aspertuta dauden... Bueno, ohitu behar dugu.

Zure ustez, zelan kudeatzen ari da koronabirusaren krisia kultur arloan?

Aretoak leku seguruak dira eta osasun- eta segurtasun-neurriei zorrotz jarraitzen zaie. Edozelan ere, aktoreok

ziurgabetasunean bizi gara, momentu honetan emanaldiak hitzartuta baditugu ere, ez baitakigu datorren astean zer gertatuko den eta lan egin ahalko dugun. Eta lan egiten ez badugu, ez dugu dirurik irabaziko eta hori arazoa da askorentzat. Horri lotuta, uste dut antzerkigintzan ez dela laguntza handirik egon.

Etorkizunaz pentsatzen duzu?

Ikasketak direla, antzerki-taldea dela... gauza asko ditut buruan eta etorkizunaz pentsatzen badut, urduri ipintzen naiz; beraz, nahiago dut hurbileko gauzez pentsatu. Dena dela, lan-ibilbidea antzerkigintzan egin nahi dut, jakina.

POLITEKNIKA IKASTEGIA
TXORIERRI
S.COOP.
Centro de Educación Secundaria y Formación Profesional
Larabide Heziketa eta Sigimena Hezikuntzako Ikastetxea

Unitzaga Ibaia Kalea, 1
48160 - DEPIO
Tel.: 94 403 40 50
Fax: 94 403 40 51
info@txorierri.net
www.txorierri.net

Eusko Jaurlaritzak diruz-lagundutako ikastetxea

BATXILERGOA
• Zientziak Batxilergoa

ERDI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK
• Mekanizazioko Teknikari

GOI MAILAKO HEZIKETA ZIKLOAK
• Fabrikazio Mekanikoko Diseinuko Goi-mailako Teknikari
• Produksioa Programatzeko Goi-mailako Teknikari
• Automatizazioa eta Robotika Industriako Goi-mailako Teknikari
• Telekomunikazioa eta Informatikako Sistemako Goi-mailako Teknikari
• Salmenten eta Merkataritza Esparruen Kudeaketako Goi-mailako Teknikari
• Ingurumen Hezikuntza eta Kontrolako Goi-mailako Teknikari

EUSKO JAURLARITZA
EKONOMIAREN GARAPEN
ETA ADI-ERAKUNTZA SAILA

GOBIERNO VASCO
DEPARTAMENTO DE DESARROLLO
ECONOMICO E INFRAESTRUCTURAS

IKASTETXUAK
HETEL
40 urte, milaka txori

*"Aktoreok
ziurgabetasunean
bizi gara, ez baitakigu
datorren astean lan
egin ahalko dugun"*

Gehiago, gehiagorekin, gehiagotan

Horixe da Euskaraldiaren 2. edizioaren leloa. Zuk ere euskaraz gehiago, gehiagorekin eta gehiagotan egin nahi duzu? Orduan sartu zaitez izenematea.euskaraldia.eus webgunean eta aukeratu zure rola. Euskaraldiaren helburu nagusia hizkuntza ohiturak aldatzea da, horretarako, 15 egunez, euskaraz ulertzen duten 16 urte-tik gorako herritarrek ahobizi edo belarri-prest rolak aukeratuz dinamika honetan parte hartuko dute.

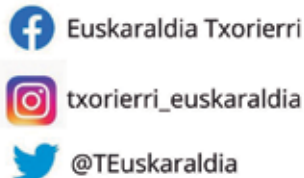
Euskaraldiaren abestia

Ekimen hau girotzeko abesti bat sortu du Iruñeko Broken Brother Brass Band taldeak, Sustrai Colina bertsolariaren hitzekin. Euskaraldiaren Youtube kanalean dagoeneko ikusgai duzue biribilez betetako bideoklipa.

Aurtengo berrikuntza: Ariguneak

Txorierriko osoan 130 entitatek baino gehiagok eman dute izena Euskaraldian parte hartzeko. Ez da kopuru makala! Era guztietako entitateak izango dira: erakunde publikoak, ikastetxeak, kirol taldeak, kultur elkarteak, dendak, tabernak...

Entitate horietan 300 arigune baino gehiago identifikatu dira. Ariguneak euskaraz lasai egiteko espazioak izango dira.

Beraz, zure herrian arigune ikurra ikusten duzun bakoitzean aprobetxatu euskaraz jarduteko.

Txorierriko udal guztietan ere ARIGUNEAK egongo dira. Irailean bertako langi-

Euskaraldia

leek batzarra egin zuten eta Euskaraldian parte hartzea adostu zuten. Beraz, udal-letxera, kiroldegira, kultur gunetara eta antzekoetara zoazenean lehenengo hitza (eta ostekoak) euskaraz!

Herri batzordeak

Dakizuen moduan hilabeteak dira Txorierriko herri guztietan herri-batzordeak lanean dabiltzala; ezinezkoa litzateke egoera zail honetan egitasmo erraldoi hau aurrera eramatea euren inplikazio eta ilusiorik gabe. Bihoakie hemendik gure esker ona. Urrian eta azaroan gure herrietan mahaia jarriko dira herritarrek aukera izan dezaten informazioa jasotzeko, izena emateko eta txapak eskuratzeko. Non eta noiz egongo garen jakiteko jarraitu itzazue gure sare sozialak.

Edozein zalantza edo iradokizun baldin baduzu Txorierriko Euskaraldiko koordinatzailearekin jar zaitezke harremanetan. E-mail: txorierrri@euskaraldia.eus Tel.: 688 813 748 (Itziar Aldekoa).

Belarrietan gomak eta ahoan maskara eduki arren, entzun dadila euskara Txorierriko bazter guztietan!

Esku-hartze psikosozialeko zerbitzua

Beharbada ez duzu jakingo Txorierriko Mankomunitateak Esku-hartze Psikosozialeko Zerbitzua duela, banakako, familiako edo taldeko laguntza psikosoziala eskaintzen duena.

Arreta jasotzen duten pertsonak udalerrri bakoitzeko gizarte-langileek bideratuta heltzen dira zerbitzu horretara.

Azken urtean atenditutako 55 kasuetatik, erabiltzaileen % 69 emakumezkoak izan dira, % 56 helduak, eta askotariko problematikak tratatu dira: gogo-aldarte deprimitua (kasuen % 18), jokabide-arazo txikiak, banaketa gatazka-ak, antsietate-depresio nahasmenduak, familiare-

kiko edo gurasoekiko harreman gatazka-ak, besteak beste.

Konfinamendu-garaian, Esku-hartze Psikosozialeko Zerbitzua ematen jarraitu dugu, zerbitzuko bi psikologoek egindako 135 esku-hartze telefonikoren bidez. Gainera, aldi horretan, bost pertsona artatu ziren urgentziaz, eta oraindik ere zerbitzuaren arreta jasotzen ari dira.

Gizarte- eta hezkuntza-arloko esku-hartze bezala, hauek dira erabiltzaileekin dauzkagun helburuak:

a) gaitasun pertsonalak, familiarrak edo talde-gaitasunak eskuratu eta gartztea, horrek lagundu ahal dielako autonomoagoak izaten, gizarteratzen eta etxeko eta komunitatean bizikidetzatza hobea izaten.

b) ohitura, jokabide, pertzepzio, sentimendu eta jarrera desegokiak ordez beste egokiago batzuk hartzea.

Funtsean, arazo pertsonalak, jokabide-arazoak edo familia-arazoak garaiz detektatu eta tratatu nahi dira, arazo horiek okertu eta nahasmendu psikopatologiko kronikoa eta gizarte-bazterkeria sortu baino lehen. Beraz, iazera prebentiboa duen zerbitzu bat da.

Psikologia kognitibo-konduktualaren ikuspegi metodologikoa erabiltzen da.

Gainera, adingabeen arriskuak ebaluatzeko lanak egiten dira, Oinarritzko Gizarte Zerbitzuekin eta gizarte- eta hezkuntza-arloko esku-hartze zerbitzuarekin koordinatuta.

Erasoen aurrean, denok bat!

Azaroaren 25ean "Emakumeen kontra-Indarkeriaren Aurkako Nazioarteko Eguna" da. Txorierriko Mankomunitateak bere gaitzespen irmoa adieraziko du indarkeria sexistaren aurrean, eta emakumeen aurkako indarkeriarik gabeko gizartea eraikitze-ko konpromisoa adieraziko du. Ezinbestekoa da gogoratzea indarkeria horren erroa emakume eta gizonen berdintasun eza dela, eta beraz, emakumeen kontrako indarkeriarik gabeko gizarte bat eraikitze-ko berdintasuna landu behar dugula. Hortaz, BAI esaten diogu Berdintasunari.

Beraz, Txorierriko herritarrek animatzen ditugu bidegabekeria horren aurrean euren gaitzespena erakustera, eta indarkeria jasan duten emakumeei babesa eskaintzera. Horretarako, Txorierriko herrietan egingo diren mobilizazioetan parte hartzera animatzen zaituztegu.

EUSKARALDIA

GEHIAGO, GEHIAGOREKIN, GEHIAGOTAN.

2020ko azaroaren 20tik abenduaren 4ra

AHOBIZI edo BELARRIPREST?

Euskara ulertzen dudanez eta nire hizkuntza-ohiturak eraldatu nahi ditudanez, Euskaraldian parte hartu nahi dut. Baina zein rol aukeratuko dut?

Euskaraldiak irauten duen 15 egunetan ulertzen duten guztiekin euskaraz egiteko prest al nago?

BAI, BETI

- Lehen hitza euskaraz egingo dut.
- Elkanizketa elebidunetan euskarari eutiko diot.

NI

BAI, HAU DA ANIZ BARRAUNTAN

- Dekitenei niri euskaraz hitz egiteko eskatuko diet uneoro.
- Egoeraren arabera erabakiko dut euskaraz nolaz egin.

NI

ARIGUNEA

GEHIAGOTAN

www.euskaraldia.eus

a: Izaskun Olano

“Lanpostuak hondatzea beste baliabide batzuk ip

Lerro hauek idaztean, hiru batzar egin dira lantegien eta langileen etorkizuna aztertzeko, baina, Olanok adierazi duen moduan, alde bakoitzak tinko eusten dio bere jarrerari. “Edozein arlo edo neurri buruz hitz egiteko edota beste elkarrizketa bat izateko, guk lehenik eta behin azkentzeko enplegu-erregulazioko espedientea (EEE) mahai gainetik kentzeko eskatzen dugu, izan ere, hain presio handia izanda oso zaila da behar moduko azterketa sakona egitea. GESTAMPeK, bestalde, jakinarazi digu ez dutela EEEda kenduko, beharrezkoa dela eta momentu honetan ez dagoela beste alternatibarik gure enpresentzat”. GESTAMP taldeak urriaren 8an berretsi zuen lantegiak itxeko eta langileak kaleratzeko asmoa. Olanok azaldu digunez, prozesuak 30 egun irauten du eta, beraz, baliteke azaroaren 6rako lantegiak itxita egotea edo konsulta-epea amaitutzat ematea.

GTSeKo eta Matricerias Deustoko langileek, ordea, uste dute alternatiba badagoela. “2000. urtetik hona daramagu GESTAMPen eta urte hauetan gorakada eta beherakada handiak egon dira trokelgintzan eta automobilgintzan. Ziklikoa izan da eta beti egon dira bolada txarrei aurre egiteko erremintak. Beherakada dator orain, baina enpresari eskatzen diogu haiek ere beste azterketa bat egiteko; gainera, gorakadak izan direnean geuk ere gure onena eman dugu”. Nolanahi ere, eta Olanoren hitzetan, lana datorren urteko udaberrira arte egongo litzateke, eta, gainera, ingeniariaritzaren aurrekontu berriak egin dira zenbait egitasmotarako. “Sektorean gorabeherak

Urriaren hasieran, GESTAMP taldeko ordezkariak Zamudioko Matriceria Deusto eta GTS lantegiak itxiko zituztela berretsi zuten. Itxieraren ondorioz, 230 langile kaleratuko dituzte eta haien artean Txorierriko 50 familia inguru daude. Izaskun Olano GTSeKo enpresa-batzordearen presidentea da eta egoeraren berri eman digu.

“Lehenik eta behin azkentzeko enplegu-erregulazioko espedientea mahai gainetik kentzeko eskatzen dugu”

egoteagatik ere, lanpostuak apurtzea eta hondatzea, kualifikatuak direnean eta gure espezialitatean balioa dutenean, ez da bidea. Mahai gainean beste baliabide batzuk ipini behar dira, eta egoerari guztion artean aurre egin, beste batzuetan egin dugun moduan”.

GESTAMP taldeak diru-laguntza publikoak jasotzen ditu, hala nola, lurraldean I+G proiektuak aurrera eramateko, ikerketa berriak egiteko, trokelgintza mantentzeko eta kalitateko lanpostuak sortzeko. “Gure ustez, baliabide horiek erabilita, urte txarrei aurre egiteko auke-

“GESTAMPek 230 familia kaleratuko ditu inongo aukera barik, diru publikoa jasotzen duen bitartean”

rak ere topatu daitezke. Era berean, GESTAMP taldearen tamaina eta ahalmen ekonomikoa ere kontuan hartzekoak dira. Negozioa mantentzen saiatu behar dugu, eta, lantegiak itxi barik, beste planteamendu batzuk azalduko balituzte, horiek aztertuko genituzke; hala ere, lehen esan dudan moduan, lehenengo gauza EEEda kentzea da”.

Diru publikoa

Orain dela pare bat aste, EH Bilduk lantegien itxieraren gaia eraman zuen Eusko Legebiltzarrera. “Arantza Tapiak

ez da bidea; ini behar dira"

erantzun zuen GESTAMPi dirua ematea eta trokelgintzaren egoera gauza ezberdinak zirela, eta batek ez zuela bestearekin zerikusirik. Guk argi eta garbi esaten dugu hori erantzukizuna saihestea dela: GESTAMP dena da eta 230 familia kalera-tuko ditu inongo aukera barik, diru publikoa jasotzen duen bitartean". Beste aldetik, Industria Sailburuordearekin ere batu dira. "bitartekaritza-lana egiteko aukera zegoela azaldu zigun, eta guk ondo ikusten genuela erantzun genion, baina EEEda kendu behar zela. Enpresarekin hitz egingo zutela esan zigun; hitz hauek esatean ez dugu berririk izan". Txorierriko alderdi politikoetako ordezkariekin ere batu dira egoera jakinarazteko.

Olanok adierazi duenez, orain arte izandako batzarretan informazio finantzarioa eskatu da jakiteko, besteak beste, GESTAMP zein talde-mota den eta zein diru-laguntza jaso duen. "Baina hitz hauek esatean enpresak ez du eskatutako informazio guztia ekarri. Guk plan-

teamenduak egiten jarraituko dugu eta ikusiko da momenturen batean beste erantzun bat ematen duten". Bien bitartean, mobilizazioekin eta urriaren 9an

hasitako mugagabeko grebarekin segituko dutela ziurtatu dute langileek. "Gure lantegiak eta lanpostuak azken momentura arte defendatuko ditugu".

 Sendatu
Fisioterapia
Liliana Diaz Cherry
elkargokide-zk. : 992

Aretxalde, 68 behea
48196 LEZAMA

688 763 457

Arantza Amondarain Lasa
Ginekologoa

Txori-erriko, 9-4
413 Guegora
48160 Derio

Telefonoa eta faxa:
94 454 44 58
a.amondarain@euzkadi.net

Nire Autocasion NA

IMPORTAZIOA ETA SALMENTA

MUNGIALDE ETORBIDEA, 3 48160 DERIO-BIZKAIA

Mobilak: 686 97 06 41 - 649 16 77 12
Telefonoa-Fax: 94 454 51 92

www.nireautocasion.com info@nireautocasion.com

**“Gure zeregina
kontzientzia
kritikoa
sustatzea eta
eztabaidan
sakontzea da”**

JUNE FERNANDEZ | kazetaria

a: *Ttap* aldizkaria

Zein da *Abrir el melón* liburuaren helburua?

Hamar urte hauek nire bizitzako fase-aldaketa batekin kointziditu dute: ama izan naiz, Bilbotik Larrabetzura etorri naiz, *Pikara* nire bizitzako erdigunetik atera da nolabait... Horregatik, etapa horretako lana paperean biltzea erritual moduko bat zen niretzat. Lotsa apur bat ematen badit ere, uste dut hausnarketa eta trebakuntza feministarako material baliotsua dela. Azkenik, nire erreferente feministak ikusgai egin nahi izan ditut: Bilboko Munduko Emakumeak-Babel elkarte, 2019ko Emakunde Saria jaso duen Cony Carranza Castro feminista migratzailea, Dolores Juliano antropologoa, Justa Montero Madridlgo ekintzaile historikoa eta abar.

Liburuan 10 urtean egindako erreportaje eta elkarrizketetako batzuk jaso dituzu: porno feministaz aritu zara, bortxaketa-kulturaz, intersexualitatez... Eztabaida feminista deserosoak sortzen dituzten gaiak jorratzeaz gainera, indarrean dauden eredueta-tik kanpoko pertsonaiak ere aurkezten dituzu.

Bai, *Pikara Magazine*-n apur bat deserosoa izan daitekeen kazetaritza egitea gustatzen zaigu, ez bakarrik patriarkatuaren eroso dauden pibilegioak auzitan jartzeko, baita gure pibilegioei, aurreiritziei eta kontraesanei aurre egiteko ere. Esaterako, *Abrir el Melón*-en irakurgai dituzue gay musulman bati edota ijito feministen elkartekideei egindako elkarrizketak. Pibilegioei eta kontraesanei dagokionez, etxeko langile egoiliarren modalitateari buruzko erreportajea nabarmenduko nuke, *Argia*-n euskaratu dutena. Nire lanaren beste ardatz bat tabuak urratzea izan da beti, aipatutakoak besteak beste, edota lesbianekin eta transexualekin lotutakoak.

Hamar urtean egindako lanean sakontzearekin batera kazetari eta feminista moduan izandako bilakaeraz ohartuko zinen, ezta?

Bai, noski. Liburua prestatzean bidean ikasitakoa antzeman dut. Esaterako, hizkuntzaren erabilerari dagokionez. Adibide bat: erreportaje batean "mulata" hitza erabili nuen eta gerora ikasi nuen kutsu arrazista zuela eta "mestiza" zela aproposa. Era berean, menopausiari buruz idatzitzi nuenean ez nekien berba hura txarto erabiltzen genuela, azken hilekoa esan

June Fernandez *Pikara Magazine* aldizkariaren sortzaile-tako bat da. Generoan, sexu-aniztasunean eta migrazioetan aditua da eta, aipatutako aldizkariaren lanaz gainera, hainbat komunikabideetan kolaboratzen du, hala nola *Ttap* eta *Argia* aldizkarietan. *Pikara*-ren 10. urteurrenarekin bat eginda, *Abrir el melón* liburua kale-ratu berri du. Bestalde, bere familiarekin batera, urtarri-lean Larrabetzura etorri zen bizitzera.

nahi duelako, eta "klimaterioa" zela emakumeen helduaroari izena ematen dion kontzeptu zabalagoa; hori May Serrano artistari esker ikasi dut aurretik. Kazetaritza feminista egiteko orduan, hainbat inertzia zalantzan jarri ditugu, esaterako, erreportaje bat egiteko alde batetik adituak elkarrizketatzea eta beste batetik testigantzak jasotzea. Andrea Momotio nire lankideak ondorioztatu zuen hierarkia hori ez zela egokia. Demagun: indarkeria matxistaren biktima izandako emakumeen kasuan, diskurtso politikoa eta eskarmentua dute, eta adituak askotan gai horretan espezializatu dira indarkeria gertu bizi izan dutelako. Nire azken erreportajeetan hierarkia hori apurtzen saiatu naiz.

Nola gogoratzen dituzu *Pikara*-ren hasierak?

Pikara Magazine sortu aurretik, Kazarion Berdinsarea egitasmoa sortu nuen Lucia Martinez Odriozola kazetaritza-irakaslearekin batera. Hori izan zen *Pikara* sortu genuen lehena topagunea. Hasieran gure hedabideetan ikuspegi feministak nola txertatu hausnartzen genuen, eta bat-batean gure laborategi propioa izateko gogoia agertu zen. Nik egunkari batean lan egiteari utzi nion, Luciak hedabide propio bat sortzera animatu ninduen, eta hasieran xelebrekeria bat iruditu zitzaidan arren, proiektu hau imajinatzen hasi nintzen. Hogeita bost urte nituen eta ez nuen

enpresa-ezagutzarik, ezta finantziariorik ere. Anbizio gutxiarekin baina ilusio handiarekin eman genituen lehen urratsak. Orain, *Pikara Magazine*-k 2.800 harpide ditu, webguneak 300.000 bisita inguru jasotzen ditu hilero, 5.000 aleko paperezko urtekari bat kaleratzen dugu, erredakzio bat dugu Bilbon, sei langile gara eta kolaboratzaile-sare potolo bat dugu. Harrigarria da proiektuak hartu duen dimentsioa eta eragiteko gaitasuna. Webgune bisi-ten herena Espainiatik kanpo heltzen dira.

Zergatik kazetaritza feminista egin?

Guk esan ohi dugu, kalitateko kazetaritza egiteko, kazetaritzan genero-ikuspe-gia sartzea ezinbestekoa dela, androgen-trismoa, hau da, gizonen esperientziak erdigunean jartzea eta unibersalizatzea, miopia moduko bat delako. Haatik, ezin dugu errealitatea ondo aztertu eta azaldu, emakumeak eta sexismoak errealitatean duen eragina kontuan hartzen ez baditu-gu. Kazetaritza feminista egiteak, halaber, mugimendu feministaren eta teoria feministaren analisiak, praktikak eta agenda kontuan hartzea dakar eta hori oso aberasgarria da. Gure lanari "feminista" abize-na jartzea beharrezkoa da, feminismoari aitortza hori egin behar diogulako.

Eta zer ikasi duzue kazetaritza feministako hamarkada honetan?

Kazetaritza feminista egitea ez dela bakarrik gai jakin batzuk lantzea edo ikus-

"Pikara-n apur bat deserosoa izan daitekeen kazetaritza egitea gustatzen zaigu"

"Ezin dugu errealitatea ondo aztertu eta azaldu, emakumeak eta sexismoak errealitatean duen eragina kontuan hartzen ez baditugu"

Fernandez urtarrilean etorri zen Bilbotik Larrabetzura bikotekidearekin eta orduan hiru hile zituen alabarekin. "Haurdunaldian naturarekin harremana estutzeko beharra sentitu nuen eta gure alaba herri batean hazteko ideiak erakartzen gintuen, eta bagenekien hezkuntzari dagokionez Larrabetzuk ospe ona duela". 2019ko ekainean, Mankomunitateko berdintasun-teknikariak solasaldi batera gonbidatu zuen eta, bere esanetan, Larrabetzurekin zeharo maitemindu zen. "Txorierriko beste herriekekin lotura handia izan dut, baina Larrabetzu ez nuen ezagutzen. Herri ederra iruditu zitzaidan, oso bizia, euskalduna, inklusiboa, lesbianek osatutako familia gehiago ezagutu nituen... Solasaldi horretan Zutunik! talde feministak ezagutu nuen, hile horretan LGTBI identitateak aldarrikatzeko kartelak jarri zituzten herrian... Tira, amets bat iruditu zitzaidan hori guztia".

Familia ederto dabil bertokotzen. "Agian, haur txiki bat izateak bertokotzea asko errazten duelako izango da, baina dagoeneko herriko jende asko

Erabat bertokotua

ezagutzen dugu eta harrera beroa egin digute. Herriko giroa eta programazio kulturala asko gozatzen ditut eta luxu bat iruditzen zait ia astero bide berri bat aurkitzea. Nik herri txiki batean pasatu nuen nerabezaroa, landan oso isolatuta zegoen etxalde batean. Orduan hiriek erakartzen ninduten, askatasunarekin eta aniztasunarekin lotzen nituelako. Mar Gallegok *Pikara Magazine*-n idatzi bezala, uste dut hiriak desmitifikatu egin behar ditugula eta herrien balioak azpimarratu. Nire bizitzako momentu honetan, hiria estresarekin, turistifikazioarekin eta kontsumismoarekin lotzen dut eta herri txiki batean bizi

"Herriko giroa asko gozatzen dut eta luxu bat iruditzen zait ia astero bide berri bat aurkitzea"

tza jasangarriagoa eta komunitarioagoa egiteko aukera ikusten dut".

Larrabetzura oso momentu arraroan heldu ziren, konfinamendua laster hasi zen eta. "Baina agian horregatik, dendetako ilaretan jendea erraz hasten zen gurekin berba egiten. Egitasmo ugari ezagutu ditut eta izugarri interesgarriak eta eraldatzaileak iruditzen zaizkit: Gurpide, Gym Berdea, Literaturaz Berbetan... Dagoeneko ekarpena egiten saiatzen ari naiz. Zutunik! talde feministako kidea naiz, eta buru-belarri gabiltza tailerrak, hitzaldiak, ikuskizunak eta abar antolatzen eta aurtun batez ere indarkeria matxisten kontra sentibilizatzen. COVID-19aren krisiaren testuinguruan, Gure Dona izeneko whatsapp taldea sortu dugu, emakumeen artean behar ez duguna doan emateko helburuarekin, hau da, elkartrukea, desazkundera eta ahizpatsuna sustatzeko xedearekin. Olarreta PalAndreok taldean ere hasi naiz entrenatzen larunbatero!".

puntu bat izatea, baizik eta kazetaritzaren errutina eta egitura patriarkalak deseraikitzea. Emakume askok hedabideetan parte hartzeko beldur dira, kazetarien erritmoa eta jarrerak oso bortitzak iruditzen zaizkielako. Telebistako tertulietan, esaterako, askotan oihukatu behar duzu zure ahotsa entzun dadin. Feminismoak zaintzak erdigunean jartzea aldarrikatzen du, hortaz, pentsatu behar dugu zertan datzan zaintzak kazetaritzaren erdigunean jartzea.

Zein da Pikara-ren ekarpena?

Bi helbururekin sortu genuen: alde batetik, askotariko feministen arteko topagune izatea, eta, bestetik, feminismoaren diskurtsoak eta praktikak zabaltzea, hau da, mugimenduari lotuta ez dagoen jendeari hurbiltzea. Uste dut biak lortu ditugula. Gainera, kolaboratzaile askok gurekin ikasi dute genero-ikuspegia lanean txertatzen, eta gero eskarmentu hori beste hedabide batzuetan erabili dute. Hedabide jeneralistetako kazetariak ere gure aldizkarian irakurritako gaien berri eman dute, audientzia handiagora zabalduz. Eta, horrez gain, gure ekarpena ez da soilik aldizkariaren bidez egiten duguna:

"Kazetaritza feminista egitea kazetaritzaren egitura patriarkalak deseraikitzea ere bada"

"Sare sozialen dinamikek feministen arteko gatazkak areagotu dituzte eta polarizazioa indartu dute"

prestakuntza eta aholkularitza-zerbitzuak ere eskaintzen ditugu. Esaterako, Euskal Herriko Unibertsitatearen *Euskararen erabilera inklusiboa* eta *Gaztelaniaren erabilera inklusiboa* gidaren egile gara, eta kazetaritza-langile eta -ikasleei zuzendutako tailer- eta hitzaldi-andana eman ditugu.

Feminismoa ez da homogenea eta hainbat ikuspegi daude beraren baitan. Nolako eragina du horrek zuen lanean?

Gure ustez, hori oso aberasgarria da, eta, esandako moduan, gure helburuetako bat topagune izatea zen. Tamalez, sare sozialen dinamikek feministen arteko gatazkak areagotu dituzte eta polarizazioa indartu dute. Hori prostituzioaren eztabaidan da oso argia. Batzuk saiatzen dira gu mutur batean kokatzen, baina uste dugu gure zeregina kontzientzia kritikoa sustatzea dela eta eztabaidan sakontzea, eta hori egiten jarraituko dugu.

Erasoak, irainak... feministengandik zein matxistengandik jaso dituzue, gizarte-sareetan nahiz aldizkariaren egoitzan bertan; zein mingarriena?

Ezin dugu ukatu gure egoitzan bertan faxisten pintada matxistak pairatzeak beldurra ematen duela. Erasok online zirenean bazirudien birtualak zirela, baina hor dugu frogia: sare sozialen bidezko indarkeria benetakoa da eta aurrez aurreko indarkeriarako jauzia errazten du. Hala ere, niretzat, behintzat, feministengan-

Txorierri gure artean euskaraz berbaz

txori tokia

TXORIERRIKO UDAL
EUSKALTEGIA

2020-2021 EKO TALDEAK:

GOIZEZ

B2, C1	Asteleheneretik ostegunera, 10 ordu
B1	Astearte, asteazken eta ostegunetan, 7,5 ordu
A1	Astearte eta ostegunetan, 4 ordu

ARRATSALDEZ

B1, B2	Astean bi egunetan, 6 ordu
	Astearte eta ostegunetan 4 ordu
C1	Astean bi egunetan 4 ordu
	Astean hiru egunetan, 7,5 ordu
	Ostiral arratsaldetan trinkoa, 4 ordu
A1	Astean hiru egunetan, 7,5 ordu
	Autoikaskuntza taldeak

*"Gure egoitzan faxisten
pintada matxistak
pairatzeak beldurra
ematen du, baina
feministengandiko irainak
dira mingarrienak"*

diko irainak dira mingarrienak. Liburuan Amarna Miller porno aktoreari egindako elkarrizketa jaso dut, berrespen-ariketa gisa hain zuzen ere. Izan ere, elkarrizketa hori egiteagatik, hainbat feministak gure kontra egin zuten eta astakeriak esan zituzten, sexu-industria eta proxenetismoa babesten genituela. Uste dut sektarismoan erortzen dela bere gustukoak diren diskurtsoak soilik irakurri nahi duenak.

Zeintzuk dira Pikara-ren erronkak?

COVID-19aren krisiaren testuinguruan, bizirautea da erronka nagusia; hedabide alternatibo guztiena, alegia. Nire ustez, beste erronka bat da kazetari digi-

talok sare sozialekiko dugun dependetzia aitortzea eta monopolio teknologiko horiek gure jarduna eta eztabaida soziala baldintzatzen dituela onartzea, hortik aurrera burujabetza informatiboa berreskuratzekeko estrategiak garatu ditzagun. Hirugarren erronka bat, kazetaritza feminista koherentea egiteko, zaintzak erdigunean jartzea da. Horrek ez du soilik esan nahi langileei kontziliaziorako erraztasunak ematea, baizik eta autozaintzaren kultura sustatzea, eta ez estresarena eta sakrifizioarena; prozesuak eta kolaboratzaileak zaintzea eta abar.

Eta zureak?

Amatasunak balio izan dit lan produktiboaren eta erreproduktiboaren arteko oreka bilatzeko. Horregatik, egun Pikara-ren koordinazioa utzi dut eta nire erritmoa hainbat hedabide eta proiektutan lan egiten nabil. Liburuan ireki dudana meloi batean sakontzen jarraitzeko asmoa dut: laguntza bidezko ugalketa. Deigarria iruditzen zait Espainia izatea mundu mailan, Estatu Batuen atzetik, industria horretan erregea. Liburuan erreportaje bat eta elkarrizketa bat aurkituko dituzue horren

inguruan, in vitro tratamenduen tabuari buruzkoak, baina askoz gehiago ikertu nahi dut eta negozio horren aurreko diskurtso kritiko feministak zabaldu nahi ditut. Azken boladan eztabaida asko daude alokairuko sabelen inguruan, baina hori nolabait iceberg erraldoi baten punta besterik ez da. Bestalde, Libros del K.O. argitaletxeak *Héroes y Villanos* / *Heroínas y Villanas* biografia historikoen bildumarako enkargu bat egin dit eta Euskal Herriko XVI-XVII. mendeetako pertsonaia baten berrirakurketa feminista eta anticoloniala egitea proposatu diet... Goiz da gehiago esateko, jakin-minarekin utziko zaituztet!

*"Liburuan ireki dudana
meloi batean sakontzen
jarraitzeko asmoa
dut: laguntza
bidezko ugalketa"*

GURENA
ASISTENTZI ETA EGOITZA-ZERBITZUAK

**BABESPEKO
APARTAMENTUAK**
600 euro
asistentzia sanitarioa (24 ordu)

**EGONALDIAK
EGOITZEAN**
egunean
gauean
asteburuetan

ZURE NEURRIRA

Unbe txiki bidea 9
LOIU 48180
(Urdaneta ikastetxearen aurrean)

944 530 049
www.gurena.com

BIZKAIA AURRERA KULTURA BONUA

**EGIN ZAITEZ
AIKORLAGUN!**

**ORDAINDU 15 EURO
ETA 40 EURO GASTATU**

- **Zer da?**
Euskarazko hedabideen harpidetza bultzatzea helburu duen programa, Bizkaiko Foru Aldundiaren eskutik.
- **Noiz arte erosi?**
2021eko maiatzera arte
- **Non erosi?**
BBKren orotarako kutxazainetan
Kutxabanken web orrian
- **Informazioa:**
688 782 642
688 864 135
944 523 447
aikortxori@aikor.com

Telelanaren legea, zehaztugabetasunez betea

COVID-19ak sortutako pandemiaren eraginez, enpresa askotan telelana ezarri da. LAB sindikatuaren datuen arabera, esaterako, 2019an etxetik lan egiten zuten langileak % 4 ere ez ziren, baina 2020ko martxoaren hasieran, aldiz, Hego Euskal Herriko langileen % 23 baino gehiago telelana egiten zebiltzan. Espainiako gobernuak, patronalak eta CCOO eta UGT sindikatuek telelana arautzeko legea adostu zuten irailean; horren gakoak Erika Bilbaorekin eta Itziar Larrazabalekin aztertu ditugu, hurrenez hurren, LABen eta ELAren Txorierriko ordezkariak.

a: www.catalunyaplural.cat

Legeak jaso dituen alderdien artean, hauek azpimarratu daitezke: telelanean dabilzan langileek eta gainerakoek eskubide berberak dituzte, telelana borondatezkoa eta itzulgarria da, eta lan presentziala eta ez presentziala uztartzeko aukera ematen da. Langileak eta enpresak akordioa sinatu beharko dute eta horretan, besteak beste, ordutegia, gastuen zerrenda eta konpentsazio-modua, akordioaren iraupena eta kontrol-bideak zehaztu beharko dira.

Sindikalista bien iritziz, Madrilen onartutako legea hankamotza da, eta oso orokorra. Lehenengo eta behin, pandemiaren ondorioz etxetik lan egin behar izan duten langileak arauditik kanpo uzten ditu, babesik gabe. "Ulertzen genuen presaka eta korrika landutako lege honek behar horri erantzungo ziola, eta ez da hala izan", aipatu du Bilbaok. Halaber, legea ezargarria izan dadin, gutxienez lanaldiaren % 30 telelanean egin behar da, "eta kanpoan uzten du, adibidez, orain arte astean egun bat etxetik lan egiten duen jendea". Gainera, azpimarratu duenez, legeak ez du modu ez presentzialean egindako lana eskubide moduan arautzen, adostu daitekeen egoera moduan baizik. "Baina langileok eta enpresa-buruak ez gaude aukera-berdintasunean negoziatzeko eta

adostasunak lortzeko orduan. Ondorioz, legeak ezartzen duen borondatezko izaera oso zalantzarria da".

Larrazabalen esanetan, irailean onartutako legeak nabarmen okertu du Lan Ministerioak uztaillean egindako proposamena, eta patronalaren beto-eskubidea argi ikusi da. "Uztailerako proposamen hura ez zen nahikoa, gure ustez, baina onartutakoa askoz eskasagoa da. Legeak gabeziak eta zehaztugabetasunak ditu eta, ondorioz, negoziazio sektorialetan eta enpresa-hitzarmenetan zehaztu beharko ditugu hainbat alderdi". Hobeto zehaztu beharreko alderdien artean, gastuen ordaina, lan-baliabideak, deskonexio digitalerako eskubidea eta lan-arriskuak daude. "Baina zer gertatzen da negoziazio kolektiboak indarrak ez duen lantokietan? Edo langile gutxi batzuek edo bakar batek negoziatu behar dutenean?", gehitu

**L: "Legeak
zehaztugabetasunak
ditu, eta enpresa-
hitzarmenetan
zehaztu beharko
ditugu hainbat alderdi"**

du Bilbaok. "Zentzu horretan, marra gorriak behar direla esaten dugu; hau da, gutxieneko baldintzaren batzuk eta gutxieneko arauketaren bat, batez ere gaitatzatsuenetan. Gutxieneko horiek ez ezartzeak langileok erabat baldintzatzen gaitu negoziatzeko orduan".

Nolanahi ere, Larrazabalek adierazi duen moduan, orokorrean ez dute Madrilen egiten diren akordio eta legeetatik zehaztasun handirik espero, eta horrexegatik aldarrikatzen dute Euskal Herrian erabakitze garrantzia. "Badakigu Estatutik datorrena zer den, eta egokiena izan-

**B: "Gutxieneko
baldintzaren batzuk
ez ezartzeak
langileok erabat
baldintzatzen gaitu
negoziatzeko orduan"**

go litzateke hemen aukera eta lehentasun aplikagarria izatea bai sektorialetan, bai enpresa-hitzarmenetan, eta negoziazioa berton egitea zentroka edo sektoreka. 2012tik gabiltza aldarrikatzen hori. Urte hartan, Rajoyren gobernuak negoziazio kolektiboaren estruktura aldatu egin zuen eta Madrilera eduki gehiago eraman ziren negoziatzera, guri indarra kenduta. Euskal Herriko lege bat izatearen beharria ere nabarmendu du Bilbaok. "Inorkanpoan utzi gabe, lan ez presentziala eta telelan guztia arautzeko, langileon eskubideak argi zehazteko, gastu guztien kon-

pentsazioa ziurtatzeko, jarduna mugatzeko, deskonexio digitalerako eskubidea kontrolatzeko... Baina batez ere langileak ez indibidualizatzeko bermeak ezartzeko".

Sektore feminizatuak

Bestalde, Larrazabalek gogora ekarri du telelanean dabilzan sektore gehienak sektore feminizatuak eta prekarioak direla. "Hausnarketa handia egin behar da genero-roleri buruz, eta hainbat gai ipini mahai gainean, hala nola sexuen araberrako lan-banaketa eta bizitzaren publikoaren eta pribatuaren arteko mugak".

L: "Egokiena izango litzateke hemen lehentasun aplikagarria izatea sektorialetan, eta negoziazioa berton egitea"

B: "Telelana negoziazio kolektiboa deuseztatzeke edota erabat baldintzatzeko tresna inportantea izan daiteke"

Bilbaoren hitzetan, lan ez presentzialak kontziliazio-neurri eraginkorrik eza estaltzen du. "Sortu den egoera honetan, ez Estatuak, ez bertako gobernuak ez dute kontziliazio-neurri eraginkor bat bera ere hartu. Gure aburuz, lan ez presentziala ezin da kontziliazio-neurria izan; kontziliazio-neurri eta erantzunkidetasun-politika eraginkorrak nahitaez eta lehentasunez behar ditugu".

Telelanaren abantailak ezin dira ukatu; hala ere, langileak isolatzeko eta prekarietatea areagotzeko modua ere izan daiteke. "Egoera batzuk azaltzen dabilta dagoeneko: langileen atomizazioa, lankideen arteko harremana galtzea, etxea eta bulegoa nahasten dituen gunea sortzea, lanaldiak luzatzea... Baina arazoa sakonagoa izan daiteke, telelana negoziazio kolektiboa deuseztatzeke edota erabat baldintzatzeko tresna inportantea izan daiteke eta: langileak etxean bakartuta eta lan-baldintzak indibidualki negoziatzera behartuta, langileon elkar borroka eta zaintza baldintzatuko da, eta lan-baldintzen prekarizazioa izango da ondorioa", azaldu du Bilbaok. "Bizitzen ari garen honek guztiak zeharo baldintzatu dezake egungo eta etorkizuneko langileen mugimenduaren batasuna, indarra eta lan-baldintzak hobetzeko duen gaitasuna. Beraz, martxan jarri beharko gara telelana prekarietatea hedatzeko baliabide izan beharrean gure bizi-baldintzak hobetzeko tresna izan dadin".

Beste aldetik, Telelanaren Legeak ez ditu Administrazio Publikoko langileak bere baitan hartzen, eta horien kasuan artikulu berria sartu da euren estatutuan. "Eduki batzuk arlo pribatuko langileenak baino txarragoak dira, eta harrigarria iruditzen zaigu sinatzaileek onartzea langile publikoei sektore pribatuko bakoitzaren eskubide gutxiago onartzen dien testua. Esate baterako, nahiz eta ez zehaztu, sektore pribatuan gastuaren ordainaz hitz egiten da, baina publikoan ez da ezta aipatu ere egiten", azaldu du Larrazabalek. Bilbaoren ustez, administrazio publikoko langileei dagokienez, arau-marko propioa adostu beharko litzateke, zerbitzu publiko gisa hainbat aldagai kontuan hartuta. "Eta tokian tokiko administrazioan eta ematen diren zerbitzu publikoen arabera, negoziazio kolektiboaren bidez arauketa zehatza adostu beharko litzateke".

Komunikazioa eta emozioak lantzea, ikasgaitzat

Azken hilabeteak gogorak izan dira psikologikoki: itxialdia, pandemia... Umeek ere txarto pasatu dute eta irailean beste erronka bati egin behar izan zioten aurre, zazpi hilabeteren ondoren, eskolara itzuli zirelako. Mireia Soba psikologo zamudioztarrak haurrekin egiten du lan, eta bere iritziz komunikazioa sustatu behar da. "Emozioak eta gaitasun sozialak landu behar ditugu, batez ere umeekin, lehenengo urteak funtsezkoak baitira".

t: Gaizka Eguzkitza

"Umeak egoera berrira azkarren moldatu direnak dira. Gurasoek normaltasunez azaltzen badiete egoera, haurrek ulertuko dute arauak bete behar direla: eskuak garbitu, maskara jantzi, distantziari eutsi... Eta ez da inolako arazorik egongo, txikiak barneratzen badute guztion onurarako dela, hau da, arauak betetzen badituzte, guztiok elkar zaindiko dugula: amama, aita, neba-arrebak, lagunak... Garrantzitsuena komunikazioa da", esan du Mireia Sobak. Psikologoak Ametsa Psikologia Zentroa ireki zuen Zamudion eta umeek dituzten arazoak tratatzen ditu bertan: jokaera-arazoak, emozioak lantzea, autoestimua, dislexia...

Zamudioztarrak esperientzia handia du eta, bere esanetan, "ongizate emozionala landu" behar da. "Ikasturte berriak urduritasuna ekartzen die umei, gurasoei eta irakasleei. Esan nahi dut egoera inorentzat ere ez dela batere erosoa. Be-

raz, nagusiok ez dugu beldurra zabaldu behar. Eta horretarako, emozioak eta gaitasun sozialak landu behar ditugu, batez ere umeekin, lehenengo urteak funtsezkoak baitira. Argi dago eskolek helburuak dituztela eta horiek baztertu ezin direla, baina ziur asko gomendagarria izango litzakete malguagoak izatea. Ikasgaiak ikasi behar dira, bai, baina errendimendua hain zorrotz epaitu barik".

Baina prest daude eskolak egoera horri aurre egiteko? "Zaila da, irakasle batek ezin du kontrolatu gelan dituen 20-25 umeek sentitzen dutena edo nork bere etxean bizi duena, noski, baina ondo legoke egoera berrira ahal den neurrian egokitzea. Nik hau gomendatzen dut: eskola hasi baino lehen, maisuak umei azaltzea zer egingo duten eta zer lortu nahi duten. Era berean, umeek kontatu beharko lukete zelan dauden. Horrela, konfiantza eta umeen autoestimua sustatuko dira. Eta eskolan ez ezik, familian ere hori egitea proposatuko nuke: gauero guztiok hitz

"Umeek guk baino hobeto ulertzen dute egoera eta horretara azkarren moldatu direnak dira"

"Izaki sozialak gara eta haurrek beste haur batzuekin egon behar dute, haien arteko harremanak lantzeko"

Mireia Soba, bere bulegoan

egiteko esparrua sortu eta bakoitzak egunean zehar egin eta sentitu duena besteei jakinarazi".

Komunikazioa, norabide guztietan

Sobak uste du informazioa eta komunikazioa norabide guztietan landu behar direla. "Gurasoen eta umeen artean, irakasleen eta umeen artean, gurasoen eta irakasleen artean... Bestela, ezjakintasuna agertuko da; ondorioz, beldurra; eta ondorioz, sentimendu ezkorak eta gatazkak". Eskoletan positiboren bat antzematen bada, klaseak itxi beharko dira eta gerta daiteke sentimendu ezkor horiek ere itzultzea. Psikologoaren hitzetan, "batez ere gurasoen kezka da". "Gurasoak haiengatik daude urduri, ez umeengatik. Izan ere, batzuek ez dakite zelan moldatuko diren lanean, berriro etxean konfinatuta egon behar badute. Umeek guk baino hobeto ulertzen dute egoera. Eta etxean gelditu behar badugu, martxoan egin genuen gauza bera egin beharko dugu: bilerak egin umeekin, azaldu zer egingo

*"COVID19a gure
artean betiko gelditzera
etorri da eta giza-
harremanak erabat
aldatuko ditu"*

rrera ikasiko dute. Edozein pertsonaren hasierako urteak oso garrantzitsuak dira, garai horretan autonomia lantzen dugu-lako. Umetan nagusiekin bakarrik egongo bagina, babestuago ibiliko ginatke, norbaitek esango liguke beti zer egin eta zelan jokatu. Gizakiok umetatik ikasi behar dugu erabakiak hartzen.

Pandemiak hankaz gora jarri digu bizitza; hala ere, birusarekin "bizi izaten ikasi behar" dugula adierazi digu, Mireia Sobak. "Itxialdiak larritasuna, ezjakintasuna, depresioa eta beldurra bezalako sentimenduak sortu dizkigu. Geroago, udan, etxetik atera ahal izan ginen eta erlaxatu ginen, baina udazkenarekin batera errutina berreskuratu dugu eta jarrera txarrak ere itzuli dira. COVID19a gure artean betiko gelditzera etorri da eta giza-harremanak erabat aldatuko ditu. Umeen jolasak ere desberdinak izango dira. Nahi gabe, alarma-egoeran bizi gara: film bat ikusten dugunean eta protagonistek elkar musukatzen dutenean ala jendetza eszena batean batzen denean, pentsatzen dugu maskara jantzi behar dutela eta distantziari eutsi behar diotela (kar-kar)".

den eta errutina ezarri, etxeko lanak eta jolasak antolatzeke".

Gurasok neurriak hartzen gabiltza, kutsatze-arriskua ahalik eta gehien ekiditeko, eta batzuk kezkatua daude eskolatik

kanpoko ekintzetan hainbat ume batzen direlako. Soba, aldiz, horien alde agertu da. "Izaki sozialak gara eta haurrek beste haur batzuekin egon behar dute, haien arteko harremanak lantzeko. Izan ere, ho-

enviser

Kale garbiketa | Hondakinen bilketa eta garraioa | Ur eta estolda sareen mantentze lanak | Hiri-altzarien mantentze lanak | Lorezaintza zerbitzuak | Eraikin eta lokalen garbiketa | Hondartzen garbiketa zerbitzuak | Garbiguneen kudeaketa eta mantentze lanak | Lurzoruen deskontaminazio lanak | Ingurumen-aholkularitza | Beste zerbitzu batzuetarako, galdetu.

Ibáñez de Bilbao, 3. 2. solairua, 48001 BILBAO

TEL. 94 424 38 34

TURREGOITI
JATETXEA
Lauroeta etorbidea, 27
48180 Laliu-Bizkaia
T-Faxo: 94 453 24 40
restauranteturregoitik.com

elekma
UMATZARREN BAT DUTEN ETXETRESNA ELEKTRIKO BERRIAK
TELEBISTAK ETA ETXETRESNA ELEKTRIKO TXIKIAK
Lehenengo markak • Preziarrik onenak
BOSCH, SIEMENS, BALAY
Txarleri etorbidea, 25/3.N. 48180 Laliu
T: 944 539 232
www.elekma.es

Umeak berriro hasi dira jolasten

Koronabirusak eragindako itxialdia pasatu da, baita uda ere, eta apurka-apurka normaltasunera -edo anormaltasunera- itzultzen gabilta. Esate baterako, eskola-kirola berriro jarri da martxan. Umeek mugak izango dituzte eta protokoloei jarraituko beharko diete, baina, behintzat, kirola egiteko aukera badute. Zamudio Kirol Elkarte, Lezamako Pilota Elkarte eta Txorierri Basketland taldeko arduradunekin hitz egin dugu, egoeraren berri emateko.

t: Gaizka Eguzkitza

Zamudio Kirol Elkartean guztira 12 taldetan banatutako 180 ume osatzen dute klubeko harrobia. "Denboraldia apurka-apurka hasi dugu: federatuak irailaren 21ean jarri ziren martxan; eta eskola-kirolekoak, urriaren 5ean. Lehenengoak urrian hasi ziren lehia, baina neska-mutil gazteenek momentuz ez dute ligako partidarik jokatu. Hori Bizkaiko Foru Aldundiak kudeatzen du eta nahiz eta ezer ofizialik ez jakin, lehia 2021ko urtarrilerako hasiko omen da. Baina horretarako, egoerak hobera egin beharko du....", esan du Eleder Gorrotxategi Zamudio Kirol Elkartearen oinarritzko futbolaren arduradunak.

Gazteak gogotsu dabilta entrenatzen, baina gurasoak kezkatuta agertu dira, Gorrotxategik adierazi digun moduan. "Arazo larriena gurasoak dira: umeak kutsatzeari beldur diote. Izan ere, asko eta asko autonomoak dira, dendak eta dituztelako, eta etxean konfinatuta geratu behar badute, ez dute baliabiderik izango familia aurrera ateratzeko". Dena dela, Zamudio taldeak protokoloa garatu du, taldekide guztien segurtasuna bermatzeko eta kutsatzeak ahalik eta gehien murrizteko. "Protokoloa abian jartzeko, harremanetan egon gara Bizkaiko Futbol Federazioarekin, Zamudioko udalarekin eta noski, Osakidetzarekin".

Txorierri Basketland

Txorierri Basketland elkarteak ere egitura sendoa du. Guztira 125 jokalaridabilta horretan saskibaloian jokatzeko: sei urtetik 17 urte bitarteko neska-mutilak, 11 talde eta 11 entrenatzaile. "Egoera arraroa da ezer ez dakigulako. Kadete eta junior mailakoak, 14 urtetik gorakoak, irailean hasi ziren entrenatzen, haiek denboraldi arrunta egingo dutelako, baina gaztea-

Zamudio KE

Txorierri Basketland

"Lehia datorren urterako hasiko omen da. Baina horretarako, egoerak hobera egin beharko du...."

"Momentuz ez dugu positiborik izan. Baina horrelakorik gertatzen bada, protokoloa jarriko da martxan"

goek ez dute momentuz partida ofizialik jokatuko eta urrian berean hasi dituzte entrenamenduak", esan digu Roberto Flores klubeko koordinatzaileak. Federatuek urrian hasi zuten liga; kirol-eskolan jarduten dutenek, aldiz, ez dakite noiz hasiko diren lehia sartzen.

Floresen esanetan, egoera ez da batere erraza, batez ere ekonomikoki. "Osasun-krisiak krisi ekonomikoa ekarri du eta guraso batzuek arazoak izan dituzte taldeko kuota ordaintzeko. Bestetik, krisiak oztupoak jartzen dizkigu babesleak topatzeko". Dirua alde batera utzita, Txorierri Basketland taldeko koordinatzaileak aipatu du arazo handirik ez dela egon segurtasun-protokoloa ezartzeko.

Hauek dira klubak betetzen dituen jarraibideetako batzuk: jokalaria guztiei tenperatura hartzen zaie saio bakoitzean; gazteek oinetakoak aldatu behar dituzte aretora sartu baino lehen; eserlekuan dauden jokalariek eta teknikariek maskara jantzi behar dute... Eta positibo bat antzematen badute? "Momentuz, zorionez ez dugu positiborik izan. Baina horrelakorik gertatzen bada, deituko diogu Osakidetzari eta protokoloa jarriko da martxan: jokalarien datuak eman, PCR azterketak egin, jokalariai etxean gelditu konfinatuak...".

Lezamako pilota elkarteak

Lezamako Pilota Elkartea askoz txikia goa da, hor entrenatzen 30 ume baino ez baitira biltzen. "Bost urtetik 14 urtera bitarteko haurrak irailean hasi ziren entrenatzen, eta egoera berrira egokitu behar izan ginen: lehen guztiak batera entrenatzen ziren; gaur egun, ordea, lau jokalarik osatutako taldeka banatu ditugu. Gainera, gurasoak ezin dira entrenamenduan egon, jokalariek ezin dute frontoian dutxa hartu, entrenatzaileek dena garbitu behar dute saioa amaitzen denean...", azaldu digu Jaime Uriarte Lezamako Pilota Elkarteko presidenteak.

"Umeek lehiaren akuilua behar dute, frontoira hurbiltzeko. Bestela, zail egiten zaigu umeak pilotara erakartzea"

Lezamako Pilota Elkartea

Uriartek esan digu ezjakintasuna nagusi dela. "Ez dakigu lehia noiz hasiko den. Badirudi egoera orokorra okerragoa dela, eta ondorioz, txapelketak agian bertan behera utziko dituztela. Baina ez dakigu ezer, zurrumurruak eta komunikabideek esaten dutena baino ez dago. Aldundiak ez digu ezer esan ofizialki. Eta hori da, hain zuzen ere, kalte gehien ekartzen diguna: umeek lehiaren akuilua behar dute, zuriz jantzi, azken batean, frontoira hurbiltzeko. Bestela, beste kirol batzuk daude eta zail egiten zaigu umeak pilotara erakartzea".

Lezamako pilotariak ez dute euren artean harreman esturik. Beraz, maskara

barik aritzen dira. Eta ez dira beldur. "Pilotan beste kirol batzuetan baino kutsatze arrisku gutxiago dugu. Momentuz, zorionez, ez dugu kutsatzerik izan. Horrela jarraitzea espero dugu. Gurasoak zein haurrak poz-pozik itzuli dira pilotan jokatzen, azken hileotan bakoitza bere kabuz ibili delako". Presidenteak bereziki aipatu du Lezamako Udalak herriko pilota taldearekin izan duen jarrera. "Udalak ez digu arazorik jarri, guztiz kontrakoa. Lagundu digu protokoloa martxan jartzen, egokitu ditu frontoiaren irteerak eta sarrerak, harreman zuzena izan dugu.... Primeran jokatu dute".

Me-apaindegia
Mª Antonia Llodio
Txorierri etorbidea, 6
Tel.: 94 452 02 70
48170 ZAMUDIO (Bizkaia)

Construcciones-Reformas IÑIGO BARCENA
Igeltserotza orokorra
Especializatea:
Xafra-lanak
Zoruak
944522910 - 665703312 - 652772016

hotela jatetxea aretxarte
Tecnologi Parkea - Eraikuntza, 200
48170 ZAMUDIO - (BIZKAIA)
Telefonoa: 94 403 69 00
Faxa: 94 403 69 01
e-mail: hotel@aretxarte.com
e-mail: reservas@aretxarte.com
www.aretxarte.com

Krisi-garaiak

Egun bizi dugun errealitate gordina begi hutsez ikusi eta azalean nabaritu dezakegu. Jada gurean dugun eta berezkoa den krisi ekonomikoaren garaia, gainera, osasun krisi bat gehitu zaio COVID-19aren pandemiaren ondorioz, eta imajinaezinak dira gizarteko sektore askotan ekarri dituen ondorioak.

a: Krisiaren seme-alabak sare sozialista

t: Arrate Gaztelu Agirre

Egunerokotasun hau, ordea, ez da berezkoa, ez da bat-batean sortua. 2008an eztanda egin zuen finantza krisiak gurean dirau, eta oraindik ere denbora luzez jarraituko du gure ondoan. Izan ere, gizarte kapitalista batean maiztasun handiago

edo txikiagoarekin errepikatzen den baldintza oinarritzkoa da krisi-garaia, eta garai honek, era berean, baldintza oinarritzkoa den-klase bereizketa areagotzen du.

Ekoizpen-modu kapitalistan bizi garen heinean, beti egongo dira beste sektore batzuk baino okerrago bizi beharko duten kolektibo zaugarriak. Krisi garaio-

tan, esan bezala, oraindik eta zaugarriago bihurtzen dira kolektibo horiek, eta, beraz, krisiaren ondorioak desberdin pairatzen ditugula baieztatu genezake. Lehenetik zaugarriak ziren kolektiboen bizi-baldintzek behera egin dute: horren adibide da, esaterako, COVID-19aren krisia hasi zenetik Elikagaien Bankuari egindako eskaera % 35 hazi izana. Horrez gain, gure inguruan dauden negozio eta komertzio txikiek itxi egin behar izan dute, beste asko hiltzorian daude. Kontrara, munduko 25 pertsona aberatsenak askoz ere aberatsago dira Munduko Osasun Erakundeak pandemia mundiala deklaratu zuenetik hona.

Egunerokotasuna horren bortitza izan ez dadin, ordea, konpromiso eta disiplina militanteak eragindako ezinegonari esker, hein batean egunerokotasunari aurre egin ahal izateko behin-behineko irtenbide txikiak sortu dira zenbait elkarre eta antolakunderen eskutatik. Horren adibide dira, esaterako, zenbait herri eta eskualdetan sortu dituzten elikagaien bankuak, edota Estatuaren menpe dauden aparatu errepresiboen erasoan aurrean eskainitako aholkularitza juridikoa.

Masa-hedabideek, ordea, bizi dugun egoera bortitza ezkutatu eta manipulatzen dute, eta egoerak dakartzan ondorio latzak ezkutatzeko saiatzeko dira. Bizi ditugun garaia gordinak dira, baina are gordinagoak izango dira etorriko direnak. Gizarte-langile eta gizarte-hezitzaile naizen aldetik, asko arduratzen nau krisi-garai hauek langile klasearengan izan dezaketen eragin bortitzak. Garaion kontakizun kritiko bat egin nahiko nuke, hortaz, irakurri berri dituzuen eta etorriko diren lerroen bitartez, hausnarketarako tarte zabala utziz. Hausnarketa soila, ordea, zentzugabea da egoera aldatzeko praktika eraginkor bati lotuta ez badator. Ezinbestekoa da, beraz, egoera honen erantzule den etsaia identifikatu eta harren kontra elkarrekin antolatzea.

Enaitz
TABERNA

Ogitartekoak
Anoak
Plater konbinatuak

94 455 42 15
Garaioltza, 74
48196 Lezama

TABERNA
GAZTE

Eguneko menuak
Ospakizunak

Aretxalde, 141 - 48196 LEZAMA
944554422 - gazteditaberna@gmail.com

LEJARRENE JATETXEA
Garaioltza auzoa, 12 • LEZAMA • Tf: 94 455 65 46

GABONETAKO LOTERIA

14072

LARRABETZU

- EROSKI:
Iturrikoetxe Etxetaldea, 2-3
- ESTANKOA:
Andra Mari Kalea, 1
- ETORKI TABERNA:
Andra Mari Kalea, 1
- GURE ETXEA TABERNA:
Goienkale, 20
- MARIA LUISA TABERNA:
Arrebale, 5
- GAZTELEKU TABERNA:
Andra Mari, 6
- ARETXABALA TABERNA:
Andra Mari, 8
- POLITENA TABERNA:
Andra Mari, 14
- FOTERI TABERNA:
Andra Mari, 22

LEZAMA

- OGIKETA:
Aretxalde, 64
- OXANGOITI TABERNA:
Aretxalde, 54
- LEZAMAKO BASERRITARREN
ALKARTEA:
Aretxalde, 21
- JOSUNE DENDA:
Garaioltza, 74
- ENAITZ TABERNA:
Garaioltza, 74C

SONDIKA

- LIBURUDENDA
Mikel Zarate, 2
- GELTOKI
Errementeri, 8
- LOROÑO KAFETEGIA
Txorierri et., 24

ZAMUDIO

- BIDE BI TABERNA
Leizaola Lehendakaria Enparantza, 3
- BIDEGORRI TABERNA
Txinbo, 9
- RUBEN BITXITEGIA
Leizaola Lehendakaria Enparantza, 5
- ZAMUDIO ETA DERIOKO
LURLANGILEEN ETXEA
Santimami, 1

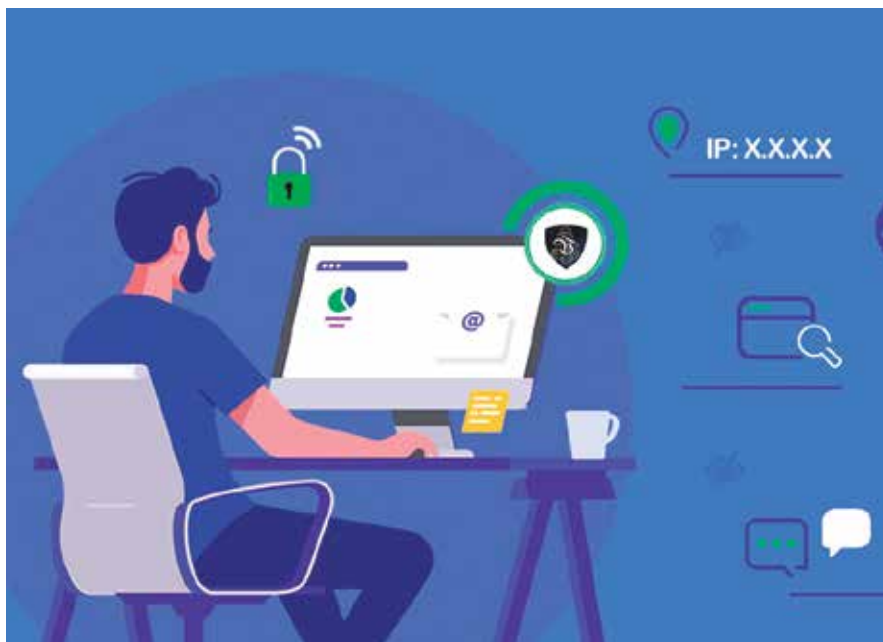
DERIO

- BASERRI ANTZOKI
Talleri, 6
- AEK
Gorbea, 5
- LILIAK LORADENDA
Erdiko kalea, 2
- TIK TAK
Bestorrene, 5
- TXAPAS
Bestorrene, 8
- ADARVE
Sollube, 2
- UDAL EUSKALTEGIA
Herriko plaza, 3

LOIU

- AURREGOITI
Lauroeta et., 27

VPNak, konfiantzako konexioak wifi ez seguruetan

t: Xabier Diaz / a: www.le-vpn.com

Semeek eta euren koadrilakoek beheko tabernaren inguruetan elkartzeko joera dute, eta, wifia piztuta dagoen bitartean, berdin zaie taberna zabalik edo itxita egotea. Baina ez haiek bakarrik; geuk ere maiz joaten garen lekuetako sareak aprobetxatzen ditugu eta telefono mugikorra konfiguratuta dugu toki gehienetan Internetarako sarbidea automatikoki egiteko.

Aurrekoak esan nahi du inguru horietan izaten garen bakoitzean telefona sarera berez konektatuko dela, guk erabili edo ez. Bestalde, leku berrietara joaten garenean, datuak aurreztearren, erabile-

ra-baldintzak berehala onartzen ditugu eta konektatu egiten gara. Pasahitza eskatu edo ez, ez dugu birritan pentsatzen doako sareetara konektatzeko orduan.

Wifi publikoen arazoa segurtasunari eta pribatutasunari lotuta dago: beti daude leku berberetan eta gehienetan ez da inor haien segurtasunaz arduratzen, adibidez, softwarea edo konfigurazioa eguneratuz. Dena dela, ez pentsatu etxeko wifia ezberdina denik, izan ere, noiz izan da firmwarea eguneratu duzun azken aldia? Hacker amateur batentzat karamelua da bere abildadeak trebatzeko. Arazo horiek bideratzeko modu bat da Sare Pribatu Birtualak edo VPNak (Virtual Private Network) erabiltzea.

Wifi publiko batera konektatzen garenean, telefona router batera konektatzen da, handik zerbitzua eskaintzen duen enpresara, eta gero Internetera, YouTubea, Instagramera... Horiek horrela, nork babesten du gure informazioa? VPN batera konektatzen garenean, berriz, zuzenean konexio segurua eta pribatua ezartzen da zerbitzariarekin, eta handik Internetera. Komunikazio-tunel moduko bat sortzen da, zifratua eta segurua, eta askoz zailagoa da inork informazioa ikustea, datuak lapurtzea edo gure gailuak edo gu ordezkatzea.

Abantailak

VPN sareen abantailarik garrantzitsuenak da datuen segurtasuna, konfidentialtasuna eta osotasuna bermatzen dela. Halaber, zenbait herrialdek zentsuratutako Internet konexioak egin ahalko ditugu: Txinan gaudela Frantzia dagoen VPNa erabiltzen badugu, esaterako, han debekatuta dauden Instagram edo Google erabili ahalko ditugu, haien gure kokapena Frantzia baitago, eta ez Txinan. Gainera, horrelako konexioak egitea gero eta errazagoa da bai mugikorretan, bai beste gailuetan.

Hala ere, VPN sareek arazoak ere ekartzen dituzte, noski. Nabarmenena hau da: nork bermatzen digu erabiltzen gabiltzan VPNa konfiantzako dela? Azken finean, segurtasuna eta pribatutasuna haien esku uzten dugu...

Interneteko hainbat lekutan topatuko duzue VPNen gaineko informazioa. Normalean, doakoek erabilera-mugak ezartzen dituzte denborari edo abiadurari dagokienez. Adibidea ipintzearen, PROTONVPN aipatu dezakegu: erraz instalatzen da edozein gailutan eta doako zerbitzu dezentea eskaintzen du. Nolanahi ere, gogoratu ez dagoela segurtasuna eta pribatutasuna % 100ean bermatzerik eta funtsezkoena arduraz jokatzeko dela, VPNak alferrikakoak baitira pasahitza mugikorrean itsatsitako post-it batean idatzita baduzu.

Euskararen arima eta Sarasateren biolina

“Zure begi ederrok,
ene laztana,
katigaturik nabe,
libre nintzana”.

t: Juan Luis Goikoetxea

Behin, –Pedro Arrupe jesulagunak kontatzen duenez–, Sarasate biolin-joleak, Nafarroa-Garaikoak, itsua topatu zuen eliz-atarian dirua eskatzen, biolin desafinatua eskuan duela oinezkoen belarriak mintzen. Berbarik egin barik, eskekoak behean utzi zuenean musika-tresna, Pablo Sarasatek hartu, eta doinu miragarriak aireratu zituen. Soinua aditurik, paseatzaile asko hurreratu zitzaion entzutera. Amaieran, diru piloa bota zuten eskalearen kapelara.

Biak bakarrik geratu orduko,itsuak esan zion Sarasateri: Zelan lortu duzu nire traste zahar honekin hain musika zoragarria sortzea?

Musikan bezala hizkuntzan ere bada arima, eta bada arima hori azaltzeko,

erakusteko modua. Milaka ari dira euskara ikasten, ehunka, ordea, erabiltzen. Badirudi arima gabeko euskara ikasten dutela euskaldunberriek, ikasleek. Ari-keta hutsak egiten dituzte; “latin berria” ikasten, eta gainditu orduko ahazten. Ez dute bihotzez ikasi Lope de Vegak dakarren “Zure begi ederrok, ene laztana”. Ezta taldean abestu Urkoren “Zazpi Euskal Herriek bat egin dezagun”. Ikasi dute biolina jotzen, baina ez gozatzen.

Ez dute barneratu euskararen arima. Juan Ramón Jiménez idazlearen esaldia da: “*Quien aprende una nueva lengua adquiere una nueva alma*”. Hala ere, euskaldun batzuek erdara ikasten, irakurtzen, ordu asko sartzen dute. Euskara, berriz, ez dute irakurtzen, ez hobetzen. Horrela, *fake news* bilakatzen da egia hau: hizkuntza dela herriaren arima edo Euskal Herriaren arnasa eta arima, ezen Euskaltzaindiko hiztegiak dioskunez arima zerbaiten muina edo alderik garrantzitsuenak baita.

Euskararen arima ez da arrabita arrunta, biolinen artean Stradivariusa da. Jo dezagun, entzun dezagun biolina; eduki ditzagun ahoa bizi, eta belarriak prest.

 ZAMUDIO
Loteria Nacionala

Leizaola L. plaza, 7
Tel.: 94 452 09 59
Faxa: 94 656 69 95
josuastorkiza@gmail.com

ZAMUDIO-DERIOKO LURLANGILEEN ETXEA

Santi Mami auzoa, 1
Tel.: 94 454 10 06
Faxa: 94 454 12 15
48170 Zamudio (Bizkaia)

SANTI MAMI
ALKARTARITZA
Elena Lombana (elk.553)
Tel.: 944 541 377 - Faxa: 944 541 215
10:00-14:00 / 18:00-19:00
(hitzordua eskatu behar da)

BASALBEITIKO TXAKOLINA

Hizkalko Txakolina
Dokumentu bat du argian

Goititza auzoa, 37
(LEZAMA)
94 455 61 46

Baserritarren Alkartea
Lezama S. Coop.

Aretxalde, 21 BIS
48196 LEZAMA
☎ 94 455 60 16
e-mail: lezama@fcae.org
Bazkideak: 144

Pentsu naturalak

Fideo saldatsuak muskuiluakaz

a: www.directoalpaladar.com

Osagaiak:

- 300 g muskuilu
- 360 g fideo
- 1,5 l arrain-salda
- Tomate bat
- 6 berakatz-atal
- Perrexila
- Oliba-orioa
- Gatza

Prestetako area:

Muskuiluak garbituko doguz eta lurrunetan egingo doguz. Tomatea, berakatzak eta perrexila txikituko doguz eta kazola baten ipiniko doguz orio apurategaz. Apur bat prijiduko dogu eta fideoak gehituko doguz. Gorrituko doguz. Ondoren, arrain-saldea botako dogu eta eginda egon baino bost minutu lehenago muskuiluak gehituko doguz.

Ettxeko sukaldaritza

Jogurt-pastela

t: Maite Lekerika / a: cocinafamiliar.com

Osagaiak:

- 4 jogurt greko
- 3 arrautza
- 150 g azukre
- 2 koilarakada maizena

Prestetako area:

Osagai guztiak nahastuko doguz. Ho-geita lau zentimetroko moldea hartu, eta gurinaz igurtziko dogu. Osagaiak nahastu ondoren lortutako oreka mol-dera botako dogu. Labara sartuko dogu 175 graduan eta han 35-45 minutu inguru izango dogu. Labatik atera eta hotzitzen utziko dogu.

GAMINIZ
JATETXEA

Tel/Fax: 944 317 025
email: gaminiz@gaminiz.com

Ibaizabal 212, Parke Teknologikoa
48170 Zamudio - Bizkaia
GPS: 2°51'41" W 43°17'37" N

www.gaminiz.com

RADIO TAXI FEMADE *Zure taxi, Teoriarikoa*

Zamudio - Derio - Sondika - Lezama - Larrabetzu - Loiu

24h **94 480 09 09**

ERRESERBAK:
www.taxisaeropuertebilbao.com

DESKARGATU APP-A

TAXI FEMADE

ERREKA ONDO ETXEA

Eguneko menua, asteburuko menu berezia, karta, enpresen bazkariak, jaunartzeak, familiaren bazkariak

Arteaga, 80
Zamudio 48170 (Bizkaia)
Tfnoa.: 94 452 14 19
Faxa: 94 452 26 29

IZ

lile-apaindegia
estetika

Txantxangorri, 2
ZAMUDIO
946 036 943

Umeen txokoa: bost desberdintasunak

Ezetz bost desberdintasunak topatu irudi bien artean. Bukatzen duzunean, irudiak margotu eta moztu ahal dituzu.

a: www.orientacionandujar.com

Gomendioak

LITERATURA: NAGUSIAK

–Argiantza (Erein), Pello Lizarralde

–Haize-lekuak (Alberdania),

Amaia Telleria.

–Etxeko landareak (Uxue), Jakoba

Errekondo Saltsamendi.

–Mendi biluzia, Nanga Parbat mendian egindako neguko lehen igoaldia (Sua), Alex Txikon.

–Bidasoan gora (Elkar), Eneko Aizpuru Urteaga. Tene Mujika saria 2019

LITERATURA: GAZTEAK

–Ikusi duzu Elefante? (Txalaparta), David Barrow. Kirkus Reviews zerrendak 2016ko haur liburu onenen artean sailkatua.

–Badugu zer eraiki. Bion etorkizunerako planak (Txalaparta), Oliver Jeffers. Itzultzailea: Garazi Arrula Ruiz.

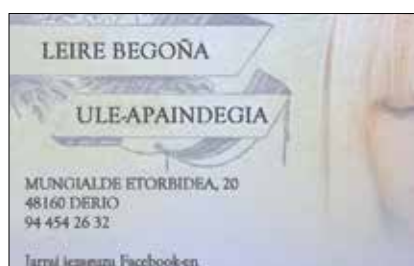
–Gau beltza (Txalaparta), Josu Ozaita Azpiroz. Ilustratzailea:

Joseba "Josevisky" Larratxe Bera-zadi.

Sudokua

				5		6	
					4		
	6		2				1
		1				9	
2		4	8			5	
	3	9					
4	1		6	9			
	2		1	3			
				5		3	8

8	3	1	5	2	7	9	6	7
6	7	9	7	3	1	5	2	8
5	2	7	8	6	9	3	1	4
7	1	8	2	7	5	6	3	9
9	5	3	6	1	8	7	7	2
7	6	2	7	9	3	1	8	5
1	8	5	3	7	2	7	9	6
3	7	7	9	8	6	2	5	1
2	9	6	1	5	7	8	7	3

Ikastaroak

Zamudio

- > Tailer zientifikoak. Azaroaren 6an, 17:00etan, ludotekan.
- > "Hel nazazu eskutik" ikastaro-hitzaldia, Aitziber Bañuelos Ganuzaren eskutik. Azaroaren 5ean eta 19an, 19:00etan, Zamudiotorren. Zapata Gorriak talde feministak antolatuta, Azaroaren 25aren harira.

Ikuskizunak

Derio

- > *El show de las kinder*, azaroan.
- > *¿Cómo hemos llegado a esto?* antzez-lana. Azaroaren 20an, 19:30ean, Gure Aretoan.

¿Cómo hemos llegado a esto? antzez-lana.

Zamudio

- > "No solo duelen los golpes" bakarrizketa, Pamela Palencianoren eskutik. Azaroaren 6an, 19:00etan, kiroldegian. Zapata Gorriak talde feministak antolatuta, Azaroaren 25aren harira.
- > Umeentzako ipuin-kontalaria, Emakumeen Kontrako Indarkeriaren Aurkako Eguna dela eta. Azaroaren 21ean, 11:30ean, liburutegian.

Irteerak

Lezama

- > Urbasa. Azaroaren 7an, 08:30ean, herriko plazan. Gailur mendi taldeak antolatua.
- > Albertia (familia-irteera). Azaroaren 15ean, 09:00etan, eskolan. Gailur mendi taldeak antolatua.

Bestelakoak

Zamudio

- > Ondarearen Europako Jaurdunaldiak: "Baserri bat, izen bat" aurkezpena. Azaroaren 14an, 12:00etan, Zamudiotorren.
- > Elkarretaratzea, Emakumeen Kontrako Indarkeriaren Aurkako Eguna dela eta. Azaroaren 25ean, 19:00etan, feminizidioen bitrinaren aurrean. Zapata Gorriak elkarteak antolatua.

Aitziber Bañuelos Ganuza. a: www.uriola.eus

Komikia

Ana Galar

Konekta zaitez gurekin!

Facebook:
aikoraldizkaria

Twitter:
@Aikortxorierrri

Instagram:
aikor.aldizkaria

Webgunea:
www.aikor.eus

Zure argazkiak eta albisteak bidali

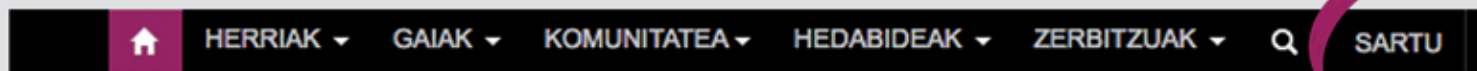
WhatsApp:
688 86 41 35

E-posta:
aikortxori@aikor.com

Parte hartu aikor.eus webgunean

Erregistratzeko, webgunearen goiko aldean ageri den SARTU botoiari klik egin

ERABILTZAILE BERRIA NAIZ ETA IZENA EMAN NAHI DUT aukeran klik egin

Kide bezala erregistratu nahi baduzu, eta zure **edukiak argitaratzeko** (argazkiak, hitzorduak, albisteak...) erabiltzaile arrunta bezala izena eman behar duzu, eta amaieran, aikortxori@aikor.com helbidera mezua bidali behar duzu zeure nahia jakinarazteko.

STIHL®

LORATEGIRIK EDERRENA

agrojardín
Astikene

Astikene industrialdea, Berezi 23C
48160-Derio BIZKAIA
Tel.: 944 540 652 688 633 197
astikene@agrojardinastikene.com
www.agrojardinastikene.com

BANATZAILE PREMIUM
BAKARRA BIZKAIA RAKO